

דוחות כספיים ביניים

ליום 31 במרס 2016

דוחות כספיים ביניים

ליום 31 במרס 2016

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוחות כספיים

פרק ג': נספחים

מספר חברה: 520042540

משרד ראשי: רח' אלנבי 115, תל אביב, 6581708
מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777
פקס: 03-7107788
www.menoramivt.co.il

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1	תיאור החברה	1.1
1	1.1 בעלי מניותיה של החברה	1.1
1	1.2 תחומי פעילותה של החברה	1.2
1	אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	1.2
1	2.1 זכיה במכרז - פורשי רשות השידור	2.1
1	2.2 התארגנות עובדי החברה	2.2
2	2.3 מערכת מחשב ביטוח כללי	2.3
2	2.4 הליכים משפטיים	2.4
2	2.5 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד	2.5
6	2.6 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית	2.6
9	המצב הכספי	3.3
9	3.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	3.1
10	תוצאות הפעילות	4.4
10	4.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	4.1
11	4.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו	4.2
13	4.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח	4.3
13	4.4 רווח כולל מתחומי פעילות	4.4
15	4.5 מידע כספי לפי תחומי הפעילות	4.5
20	תזרים מזומנים	5.5
20	מקורות מימון	6.6
21	7.7 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	7.7
21	8.8 בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)	8.8
21	בקורות ונהלים לגבי הגילוי	21
21	בקרה פנימית על דיווח כספי	21
22	אירועים לאחר תאריך מאזן	9.9
22	9.1 אסיפה כללית מיוחדת	9.1
22	9.2 מדיניות תגמול	9.2

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2016

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016 (להלן: "תקופת הדוח"). הדוח נערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2015.

החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח") ולתקנות וצווים שהוצאו מכוחו, וכן להנחיות המפקח על הביטוח. התקנות כוללות הוראות בדבר ניהול עסקים של חברות ביטוח וביניהן תקנות ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות ההשקעה, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים והוראות שהוצאו מכח התקנות הנ"ל.

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה פרטית בשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים החזקות"), שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ- 61.86% ממניות החברה. יו"ר דירקטוריון החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כמנכ"ל מנורה מבטחים החזקות מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות מנורה מבטחים החזקות. יתרת מניות מנורה מבטחים החזקות, מוחזקת בידי הציבור.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת, בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח כללי (הכולל ביטוח רכב (חובה ורכוש) וביטוח כללי אחר) וביטוח בריאות. בנוסף, מחזיקה החברה בסוכנות הביטוח אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.

לתיאור תחומי הפעילות של החברה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2015.

2. אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

2.1 זכיה במכרז - פורשי רשות השידור

בחודש פברואר 2016, קיבלה החברה הודעה מרשות השידור, בדבר זכיה במכרז לרכישת פוליסות ושירותים לתוכנית פרישה מוקדמת של עובדיה. בהתאם לתנאי המכרז, רשות השידור תעביר לחברה סכום חד-פעמי עבור כל פורש. החברה תשלם לפורשים סכומים חודשיים במסגרת פוליסת ביטוח, כמוסכם בין הצדדים. אומדן הסכומים שיופקדו בחברה, בתקופת המכרז, בהנחת מיצוי מלא של כמות הפורשים הפוטנציאלית, עומד על כ- 350 מיליון ש"ח, ותלוי, בין היתר, במספר הפורשים בפועל. הרווח הצפוי מהעסקה איננו מהותי.

2.2 התארגנות עובדי החברה

בהמשך לאמור בסעיף 7.6.9 לדוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בדבר התארגנות עובדי החברה באמצעות ההסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות"), ובהמשך להליכים משפטיים שונים שהתקיימו בנדון, הודיעה החברה להסתדרות וזאת, במענה למכתב ההסתדרות אליה מיום 2 בפברואר 2016, הכולל הודעה בדבר היות ההסתדרות ארגון עובדים יציג בחברה, כי

היא נכונה לפתוח עמה במשא ומתן לגיבוש הסכם קיבוצי. ראה באור 39 בדוחות הכספיים בדוח התקופתי. נכון למועד זה, טרם התגבשו הסכמות מחייבות בין החברה ובין ההסתדרות.

2.3 מערכת מחשב ביטוח כללי

החברה החליטה להחליף את מערכת המחשב המשרתת את פעילותה בתחום הביטוח הכללי במערכת מחשב מתקדמת. לאחר בחינה של מספר הצעות הגיעה החברה לסיכום עקרוני עם ספק שנבחר על רכישה והטמעה של מערכת כאמור. פרויקט ההטמעה וההסבה צפוי להימשך מספר שנים. הצדדים פועלים לגיבוש הסכם התקשרות מחייב.

2.4 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות שלה, כייצוגיות ותביעות תלויות נוספות, ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

2.5 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

2.5.1 הוראות דין החלות על פעילות הקבוצה באופן כללי

2.5.1.1 חוקים ותקנות

- בחודש מרס 2016, אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן, לצורך פסקה זו: "החוק"). בחוק נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, חברה שייעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, בתאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה ("תקרה לתשלום"), טעונה אישור של אלה, בסדר זה: ועדת התגמול, הדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקמה חובה למנותם) וככל שמדובר בחברה ציבורית גם אישור האסיפה הכללית (בהתאם להוראות סעיף 267א(ב) לחוק החברות), וכי ההתקשרות כאמור תאושר כאשר היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הוא המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35. במסגרת החוק, תוקנה פקודת מס הכנסה תוך קביעה, כי ככל ששולם על-ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על התקרה לתשלום, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד התקרה לתשלום. הוראות החוק, חלות על התקשרות מיום פרסום החוק או לאחריו, ולעניין התקשרות שאושרה לפני יום הפרסום, יחולו הוראות חוק זה בתום שישה חודשים מיום הפרסום, והתקרה לתשלום תחושב באופן יחסי למספר חודשי העבודה של נושא המשרה הבכירה או עובד התאגיד הפיננסי.

2.5.1.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש מאי 2016, פרסמה המפקחת חוזר שעניינו "אחזור מידע אישי". על פי החוזר, חברת ביטוח נדרשת לאפשר למבוטח קיום חשבון פרטי נגיש באמצעים טכנולוגיים, באמצעותו יוכל לאחזר מידע אישי: פרטיו, נתונים אודות פוליסות שברשותו או שהיו ברשותו ותביעות הביטוח שהגיש בשלוש שנים האחרונות. כמו כן, קובע החוזר כי חברת ביטוח תציע למבוטח אפשרות משלוח מסמכים והודעות הנדרשים על פי דין בכלים טכנולוגיים ותאפשר למבוטח למסור מסמכים באותו אופן. מועד תחילתו של החוזר הינו 30 במרס 2017.
- בחודש אפריל 2016, פורסם חוזר שעניינו "הנחייה לביצוע IQIS לשנת 2015". לפרטים ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

- בחודש פברואר 2016, פורסם תיקון לחוזר גופים מוסדיים שעניינו "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים", לעניין מתן הלוואות אשר מאפשר להעמיד הלוואות מותאמות אשר יתופעלו על ידי צדדים שלישיים בתנאי שיעמדו בתנאים שיאושרו על ידי ועדת ההשקעות.

2.5.1.3 הצעות חוק וטיטות חוזרי ממונה

- בחודש אפריל 2016, פורסמה טיוטה שנייה של חוזר שעניינו "ניהול סיכונים סיבר בגופים המוסדיים" ("הטיטה"), אשר מחליפה את טיוטת החוזר מחדש אוקטובר 2015 "ניהול סיכונים אבטחת מידע בגופים המוסדיים". הטיטה כוללת התייחסות להיבטים שונים של נושא הסייבר, כאשר אבטחת מידע הינו רק רובד אחד מתוך המכלול, לרבות הגדרת תפקידי ואחריות הדיקטוריון, המנכ"ל, ועדת היגוי לניהול סיכונים סיבר ומנהל אבטחת סייבר, קביעת מדיניות ניהול סיכונים סיבר, נהלים ותכנית עבודה, אופן הערכת וניהול סיכונים סיבר, אמצעי הגנת סייבר שעל גוף מוסדי ליישם ובכלל זה הגנת סייבר, ניטור ובקרה, סקרי אבטחת מידע ומבחני חדירה, אופן אבטחת מערכות המידע של הגוף המוסדי, התקשורת ותפעול המערכות, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ בנוגע להגנת סייבר לרבות שימוש בשירותי מחשוב ענן, אבטחה פיזית וסביבתית של סביבת העבודה של הגוף המוסדי, הגנת סייבר במשאבי אנוש וגיוס עובדים (לרבות בסיום העסקתם), אבטחת ערוצי הקשר עם הלקוחות ועם גורמים חיצוניים לגוף המוסדי ועוד.

- בחודש מרס 2016, פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016, במסגרת הצעת החוק מוצע להקים רשות עצמאית שתקרא: רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הרשות"). תפקידיה של הרשות יהיו, בין היתר, שמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית בפעילותם של הגופים המפוקחים ותוך הרחבת סמכויות הממונה כראש הרשות. כמו כן, במסגרת ההסדרה הכוללת, מוצע להרחיב באופן משמעותי את סמכויות הפיקוח על חברות אחזקה של גופים מוסדיים ועל בתי השקעות שגופים מוסדיים מהווים חלק מהותי מפעילותם.

- בחודש פברואר 2016, פורסמה טיוטה שנייה לנספח לחוזר בירור ויישוב תביעות טיפול בפניות ציבור", (להלן: "הטיטה" ר "חוזר יישוב תביעות", בהתאמה). הטיטה, אשר אמורה להוות חלק בלתי נפרד מחוזר יישוב תביעות, כוללת הוראות ספציפיות שיש לנהוג על פיהן בעת יישוב תביעות. בין היתר, קובעת הטיטה הוראות לעניין ניסוח ואופן משלוח ההודעות בדבר מהלך בירור תביעה ותוצאותיו ובהקשר זה קובעת הטיטה, בין היתר, כי על גוף מוסדי לאפשר לתובע לבחור האם לקבל או לשלוח הודעות כאמור בדרך של דואר, דואר אלקטרוני או פקס, או בדרך אחרת או בכל אמצעי תקשורת מאובטח אחר המקובל באותו מועד באותו ענף (אלא אם כן נדרש התובע לשלוח לגוף המוסדי מסמכי מקור). בנוסף, נקבעו בטיטה הוראות לעניין הסברים ונימוקים שיש למסור למבוטחים במסגרת הודעת דחיה ובכללן הודעת דחיה המבוססת על דוחות חקירה, הוטלו מגבלות על יכולתו של מבטח להעלות טענה בקשר עם אי גילוי בנסיבות מסוימות, נקבעו תנאים לקיזוז כספים מתשלום לצד ג' על בסיס טענה ל'רשלנות תורמת', נאסר קיזוז של יתרת אגרת הרישוי לרכב (ביחס לתקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד לתום תקופת הרישוי), מתגמולי הביטוח המשולמים למבוטח או לצד ג', במקרה של רכב באובדן. במסגרת הטיטה נקבעו גם הוראות בקשר עם יישוב תביעות סיעוד לרבות, הוראות ומגבלות לעניין אופן בדיקת מצבו התפקודי של מבוטח בעת יישוב תביעת סיעוד. בחודש מרס 2016, פורסמה טיוטה שנייה של עמדת ממונה - הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות, המתיחסת להוראות מסוימות בנושא זה, לרבות הבהרה לעניין הגדרת "בדיקה מחודשת של זכאות" שנקבעו בחוזר יישוב תביעות. בשלב זה, הקבוצה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הטיטות אם וככל שיהפכו לדין מחייב. להערכת הקבוצה, לטיטות האמורות יכול ותהיה השפעה על היבטים תפעוליים של ניהול התביעות ועל עלות התביעות, מחד ועל דמי הביטוח, מאידך. הערכת החברה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות

המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין נוסחן הסופי של הטיטות ותחולתן, וכן לעניין התנהגות הלקוחות והמתחרים.

- בחודש ינואר 2016, פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי), התשע"ו - 2016. במסגרת הטייטה מוצע לקבוע, כי בעל שליטה בגוף מוסדי, או קרובו (על פי הגדרה מרחיבה המוצעת בטייטה), קרוב של דירקטור בגוף מוסדי וכן מי שהורשע בעבירה מהמנויות בטייטה, לא ישמש כנושא משרה (למעט דירקטור) בגוף מוסדי או כבעל תפקיד אחר מהסוג שעליו הורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או על כספי החוסכים באמצעותו בגוף המוסדי ("בעל תפקיד מרכזי"). עוד מוצע לקבוע, כי לא ימלא אדם תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף המוסדי אלא אם מונה לתפקיד כדן, ולא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

2.5.2 ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

2.5.2.1 חוקים ותקנות

- בחודש ינואר 2016, נכנס לתוקף תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, שאיפשר קביעת דמי ניהול מינימליים לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון לתקנות, נקבע כי דמי הניהול המרביים מהיתרה הצבורה של חשבונות עמית שאינו מקבל קצבה בקופות גמל (בהתאם להגדרות המפורטות בתקנות), יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה או 6 ש"ח לחודש.
- בחודש אוגוסט 2015, חוקק תיקון מס' 12 לחוק קופות הגמל, ובמסגרתו ניתנה לשר האוצר הסמכה לקבוע את התנאים שבהם ניתן יהיה לבצע משיכה חד פעמית של כספים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופת גמל לתגמולים ו/או מקופת גמל לא משלמת לקצבה ו/או מקרן פנסיה ותיקה, וניתנה לממונה סמכות לקבוע הוראות לעניין זה בתקנוני קופות גמל (תקנון אחיד). כמו כן, במסגרת התיקון תוקן סעיף 20 לחוק קופות גמל ונקבע כי שיעורי ההפקדה של מעסיק בגין עובדיו יהיו אחידים לכל סוגי המוצרים והיצרנים. בחודש פברואר 2016, נערך הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. ההסכם הקיבוצי קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות כשב - 1.1.2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כן נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. תוקפו של ההסכם הקיבוצי מותנה בהוצאת צו הרחבה על ידי שר הכלכלה. בנוסף, לאור ההסכם, פורסם בחודש מרס 2016, תזכיר חוק לתיקון חוק קופות הגמל, במסגרתו מוצע, בין היתר, לקבוע כי אם נקבעו בדין או בהסכם שיעורי הפקדה שונים למרכיב תגמולי המעסיק הכוללים את הכיסוי לביטוח אובדן כושר עבודה של עד 2.5% משכרו של העובד להבטחת עד 75% משכרו של העובד, בסוגים שונים של קופות לא יראו בהוראות הדין או ההסכם התניה של המעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד העובד בהפקדה לסוג מסוים של קופה ובלבד ששיעור ההפקדה לא יפחת מהשיעור שצוין בהסכם לעיל ונקבע בתוספת השלישית בהצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 16), התשע"ו 2016..

2.5.2.2 הצעות חוק וטיטות חוזרי ממונה

- בחודש פברואר 2016, פרסמה המפקחת טיוטת חוזר שעניינה "כללים לתפעול מוצר פנסיוני", במסגרתה מוצע לקבוע כללים לעניין אופן ביצוע ההוראות שנקבעו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015, לרבות מתכונת הדיווח של סוכן הביטוח הפנסיוני לגוף המוסדי אודות תשלום דמי הסליקה, ביצוע ההפחתה של דמי הניהול ואופן הצגת המידע אודות ההפחתה לעובד.

2.5.3 ביטוח אלמנטרי – כללי

ביטוח רכב חובה

2.5.3.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש ינואר 2016, פורסם חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". בעיקרו, החוזר מעדכן את דמי הביטוח השיורי (באמצעות "הפול") לכלי רכב פרטיים ומסחריים. לפרטים נוספים ראה באור 8 לדוחות הכספיים בדוח התקופתי. יצוין, כי בחודש אפריל 2016 ובמסגרת דיון בעתירה לבג"צ שהגיש איגוד חברות הביטוח כנגד המפקחת בנושא זה נקבע בהסכמת הצדדים כי סעיף 2.2.1 ה(2) לחוזר המאוחד (שער 5 חלק 2 - הוראות לחוזה ביטוח כללי), הקובע כי לא יאושרו לחברת ביטוח דמי ביטוח נטו עבור רכב שאינו אופנוע העולים על 90% מתעריף הפול לרכב בעל מאפיינים זהים - יימחק.

2.5.4 ביטוח כללי אחר

2.5.4.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש מרס 2016, פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט בדימוס ד"ר אליהו וינוגרד, אשר מונתה בחודש יוני 2014, לבחינת תיקון טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה בעבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון) התשל"ח-1978 ("תקנות ההיוון"). המלצות הועדה קובעות, בין היתר, כי יש לעדכן את נתוני תוחלת החיים ושיעור ההיוון בתקנות בחישוב גובה הקצבאות. כמו כן קובעות המלצות כי לאחר העדכון האמור יעודכנו התקנות אחת לארבע שנים. בהמשך לאמור, על פי טיוטת תקנות ההיוון, נקבע ששיעור ההיוון של קצבאות יהיה לפי שיעור של 2% חלק 3% כקבוע כיום בתקנות. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.4 א להלן וכן באור 8 לדוחות הכספיים.

2.5.4.2 הצעות חוק וטיטות חוזרי ממונה

- בחודש ינואר 2016, פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח דירה" הנוגעות לכיסוי ל"נזקי מים" על פי הפוליסה התקנית. ככלל, חברת ביטוח רשאית, לפי שיקול דעתה, לבחור באחת או יותר מדרכי הפיצוי הבאות: תשלום ערך האובדן או הנזק; תיקון ו/או החלפה. במסגרת חוזר משנת 1999 הוגבלה זכות הבחירה בפיצוי בדרך של תיקון, כך שבשלב הצעת הביטוח המבוטח רשאי לבחור בפוליסה שלפיה תיקון יבוצע על ידי כל שרברב שייבחר על ידו או בפוליסה שלפיה התיקון יבוצע על ידי חברת שרברבים מטעם חברת הביטוח או על ידי שרברב שייבחר מתוך רשימה שרברבים שתפרסם חברת הביטוח. במסגרת התיקון המוצע, מבקש הפיקוח, להגביל את אפשרות הבחירה של המבטח בפיצוי בדרך של תיקון, לשתי האופציות הבאות בלבד: (1) תיקון באמצעות כל שרברב שייבחר על ידי המבוטח בקרות מקרה ביטוח; (2) תיקון באמצעות 'שרברב שבהסדר' עם חברת הביטוח, שייבחר על ידי המבוטח בקרות מקרה ביטוח. התיקון המוצע כולל הוראות נוספות לגבי 'שרברב שבהסדר', ובכללן, הוראות לעניין ניהול רשימת השרברבים שבהסדר ופרסומה, פריסה גיאוגרפית נאותה של מספר השרברבים, דירוג השרברבים שבהסדר, זמני הגעה של שרברב שבהסדר, מנגנון פיצוי בגין אי עמידה בזמני טיפול, ועוד. להערכת החברה, לתיקון לחוזר המאוחד הנזכרת לעיל, עשויה להיות השפעה על היבטים תפעוליים של הפוליסות כמו גם על גידול בסכומי התביעות ובגובה התביעה הממוצעת מחד ועל דמי הביטוח בענף זה מאידך. הערכת החברה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור הנוסח הסופי של החוזר בעניין נזקי מים כפי שיפורסם, וכן התנהגות המתחרים והלקוחות בענף.

2.5.5 ביטוח בריאות

2.5.5.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש פברואר 2016, הושק על ידי המפקחת "מחשבון ביטוח בריאות". המחשבון מוצג באתר האינטרנט של הפיקוח, ונועד, בין היתר, לאפשר לציבור להשוות בין דמי הביטוח המוצעים על ידי החברות השונות בפוליסות מסוג ניתוחים, תרופות והשתלות, וזאת בהתבסס על מחיר הביטוח, ציון חברת הביטוח במדד השירות ומאפיינים נוספים של הפוליסה. להערכת החברה המחשבון עלול להגביר את התחרות בסוגי הפוליסות שיוצגו במחשבון, להשפיע על גובה הפרמיה ורווחיות החברות. הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות, בין היתר, בהתנהגות המתחרים והלקוחות בפועל.

2.6 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

2.6.1 שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקבוצה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

2.6.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שנוספו במהלך החודשים האחרונים מעידים כי המשק מוסיף לצמוח בקצב מתון שאפיין אותו בשנים האחרונות: לאחר שהצמיחה האיצה ברבעון הרביעי של 2015 (שיעור צמיחה של כ- 3.1% בקצב שנתי), מסתמנת, ברבעון הראשון של 2016 האטה משמעותית בקצב הצמיחה (שיעור צמיחה של כ- 0.8% בקצב שנתי).

הצמיחה משקפת בעיקר גידול בצריכה הפרטית, כתוצאה מהריבית הנמוכה וכתוצאה מהשפעת הקיטון בהוצאה בשל הירידה במחירי האנרגיה, כאשר היצוא המשיך לרדת במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 בקצב שנתי של כ- 4.4%. הירידה בשיעור היצוא נובעת בין השאר כתוצאה מחוזקת השקל ומירידה בביקוש העולמי, התפתחות שבאה לידי ביטוי בחולשת הסחר העולמי. המגמות ביצוא מדאיגות במיוחד לאור העובדה שתעשיות היצוא מהוות מקור לתעסוקה איכותית בשכר נאות ולאור הפחתת תחזיות הצמיחה העולמית של המוסדות הבינלאומיים. קרן המטבע העריכה בחודשים האחרונים שמדינות רבות עוברות סוג של שינוי מבני, שבעקבותיו הצמיחה העולמית תהיה פחות מבוססת סחר ולפיכך הסחר העולמי צפוי לצמוח בשיעורי צמיחה מתונים יותר מבעבר. עבור משקים קטנים ופתוחים, דוגמת המשק הישראלי, מדובר בתחזיות לא טובות.

על רקע ההאטה בקצב הצמיחה של המשק במהלך המחצית השניה של שנת 2015 ועל רקע הפחתת התחזיות לצמיחת הסחר העולמי וליבוא למדינות ה-OECD על ידי קרן המטבע העולמי הורידה חטיבת המחקר של בנק ישראל, במהלך חודש דצמבר 2015, את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2016 ל- 2.8%.

למרות ההאטה המסוימת בקצב צמיחת המשק, התמונה העולה מנתוני שוק העבודה ממשיכה להיות חיובית ומתבטאת ברמה נמוכה של אבטלה ובעלייה בשכר ובתקבולי מס בריאות. האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור מנוכה עונתיות, של כ- 5.3% בסוף הרבעון הראשון של שנת 2016 כאשר תקבולי מס הבריאות שמהווים אומדן לגידול השכר במשק, היו גבוהים נומינלית בינואר-מרץ 2016 בכ- 6.1% לעומת החודשים המקבילים אשתקד.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 נרשמה אינפלציה שלילית במשק הישראלי בשיעור של 1.0%. ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו במרץ 2016 נרשמה אינפלציה שלילית בשיעור של 0.7%. התרומה העיקרית לעליית המדד ב- 12 החודשים האחרונים כאמור באה מסעיף הדיור כאשר סעיפי האנרגיה והפחתות המחירים שיזמה הממשלה תרמו לירידה החדה במדד. בניכוי מחירי האנרגיה והפחתות המחירים האדמיניסטרטיביות נרשמה במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו במרץ 2016, אינפלציה של 0.7%.

האינפלציה הושפעה גם מהאינפלציה הנמוכה בחו"ל, מהירידה במחירי הסחורות העולמיים (לרבות הירידה החדה במחירי האנרגיה), ומהייסוף האפקטיבי בשקל.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה נותרו נמוכות מהגבול התחתון של יעד האינפלציה של בנק ישראל על רקע המשך הירידה במחירי הנפט והסחורות והוזלות המחירים היזומות. רמת הריבית הנומינלית, אשר נקבעת על ידי בנק ישראל, ממשיכה להיות ברמת שפל היסטורי של 0.1% כאשר הצפי הוא שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 הסתכם העודף הכולל של פעילות הממשלה (ללא אשראי נטו) ב- 2.2 מיליארד ש"ח. הירידה בגירעון הממשלה והמעבר לעודף תקציבי נובע בעיקר כתוצאה מגידול משמעותי בהכנסות המדינה ממסים וכתוצאה מתת ביצוע בצד ההוצאות.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 נמשכה מגמת ההתמתנות בפעילות הכלכלית העולמית, במיוחד במדינות המתפתחות וביפן. באירופה נתוני הפעילות מעידים על המשך צמיחה מתונה, בארה"ב נתוני הפעילות מצביעים על איבוד מומנטום והאטה משמעותית ברבעון הראשון, וקצב הצמיחה בסין ממשיך להאט.

במהלך חודש אפריל 2016, עדכנה קרן המטבע, בפעם השנייה השנה, את תחזית הצמיחה והסחר בעולם לשנים 2016-2017 תוך שהיא מעלה את הערכת הסיכונים הנגזרים מהשווקים הפיננסיים ומהמדינות המתפתחות. תחזית הצמיחה ל- 2016 עודכנה כלפי מטה, מ- 3.4% ל- 3.2%, והתחזית ל- 2017 עודכנה מ- 3.6% ל- 3.5%. בהקשר זה, בלטה הנמכת תחזית הצמיחה ליפן ולחלק מהמדינות המתפתחות, בשעה שהתחזית לסין עודכנה כלפי מעלה. תחזית הסחר העולמי ל- 2016 עודכנה מטה, מ- 3.4% ל- 3.1%, והתחזית ל-2017 עודכנה מ- 4.1% ל- 3.8%.

המסר העיקרי של הבנקים המרכזיים בעולם ממשיך להותיר פתח לצעדים מרחיבים נוספים; בנאום שנשא יו"ר ה-FED נמשך הטון היוני שנשמע בהחלטת הריבית ממרץ, ובעקבותיו ירדו בשווקים ההסתברויות לכך שארה"ב תעלה את הריבית: העלאת ריבית מלאה מתומחרת בשווקים רק ביולי 2017.

בארה"ב מסתמנת האטה משמעותית בקצב הצמיחה של הצריכה הפרטית ברבעון הראשון; מדד ה-GDP Now עודכן כלפי מטה בחדות על רקע נתוני מקרו מאכזבים, וכעת הוא צופה כי קצב הצמיחה השנתי יעמוד ברבעון הראשון על 0.3% בלבד ועל שיפור לקראת הרבעון השני. דוח התעסוקה המשיך להצביע על תוספת גבוהה של משרות: במרץ נוספו לשוק העבודה 215 אלף משרות, והשכר הממוצע לשעה עלה ב-0.3% ומשקף גידול שנתי של 2.3%; שיעור האבטלה עלה ב-0.1 נקודת אחוז, לרמה של 5.0%, בעיקר על רקע עלייה דומה בשיעור ההשתתפות.

באירופה נתוני הפעילות ממשיכים להעיד על צמיחה מתונה שנשמכת בעיקר על הצריכה הפרטית. הסביבה האינפלציונית נותרה חלשה; האינפלציה השנתית עלתה במרץ מ-0.2% ל-0%, והאירו ממשיך להתחזק חרף צעדי הרחבה האגרסיביים.

הבנק המרכזי של אנגליה הותיר במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 את הריבית על כנה אך הזהיר כי במידה שיתרחש תהליך ה-BREXIT, יהיו לו השלכות שליליות על שוק העבודה, שער החליפין והביקושים.

כלכלת יפן ממשיכה לסבול מחולשה בביקושים המקומיים ומהאטה ביעדי יצוא מרכזיים, בעיקר במזרח, לצד התחזקות היין. התפתחויות אלה עשויות להוביל אותה לנקוט בחודשים הקרובים עוד צעדי הרחבה מוניטריים ופיסקליים.

המדדים המקדימים מהשווקים המתעוררים מעידים כי במרץ חל שיפור מסוים, בעיקר במגזר הייצור, אך הם מצויים עדיין ברמות נמוכות מאוד. כלכלת סין צמחה ברבעון הראשון של 2016 בקצב שנתי של 6.7%, לעומת 6.8% בסוף שנת 2015. נתוני הפעילות במרץ מצביעים על שיפור לאחר ההאטה בנתוני ינואר-פברואר.

2.6.3 שוקי האג"ח והמניות

שוקי ההון בישראל ובעולם התאפיינו בתנודתיות גבוהה. בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2016 ירד מדד ת"א 25 בשיעור של כ- 5.1%, לעומת ירידה בשיעור של כ- 1.1% במדד ת"א 75 ולעומת עליה בשיעור של כ- 0.3% במדד מניות היתר 50.

גם בבורסות העולם היתה שונות גבוהה ביחס לתשואות שוקי המניות. כך, למשל, מדד הדאו ג'ונס עלה בכ- 1.5% ומדד ה-S&P 500 עלה בשיעור של כ- 0.8% בעוד שמדד הפוטסי האנגלי ירד בכ- 1.1%, הדאקס הגרמני ירד בכ- 7.2%, מדד הנאסד"ק ירד בכ- 3.4%, מדד הקאק הצרפתי ירד בכ- 5.4% ומדד הניקיי היפני ירד בשיעור של כ- 12%. גם השווקים המתעוררים הציגו שונות גבוהה כאשר שוק המניות הסיני בלט לשלילה וירד בשיעור של כ- 11.3% בעוד שמדד המניות הברזילאי עלה בשיעור של כ- 15.5% ומדד המניות הרוסי עלה בשיעור של כ- 17.5%.

מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 1.2% בעוד שמדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בשיעור של כ- 1.8%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 0.9% בעוד שמדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 0.7%.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016, יוסף שיערו היציג של השקל מול הדולר בכ- 3.5%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל, כאשר מול האירו פוחת השקל בכ- 0.8%.

3. המצב הכספי

3.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

3.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2015	31 במרס 2016	באלפי ש"ח
21,670,828	20,759,531	21,793,342	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
9,821,902	9,589,273	9,700,572	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
4,931,727	4,858,674	5,374,904	נכסים אחרים
36,424,457	35,207,478	36,868,818	סך כל הנכסים
1,475,972	1,579,782	1,437,324	הון
			התחייבויות:
10,559,500	10,382,700	11,035,279	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
21,361,189	20,244,724	21,410,359	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה(*)
1,345,871	1,292,576	1,333,744	התחייבויות פיננסיות
1,681,925	1,707,696	1,652,112	התחייבויות אחרות
36,424,457	35,207,478	36,868,818	סך כל ההון וההתחייבויות

(* חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות).

סך הנכסים של החברה נכון ליום 31 במרס, 2016 עומד על סך של 36,869 מיליוני ש"ח לעומת סך של 36,424 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2015. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו.

סך ההתחייבויות של החברה נכון ליום 31 במרס, 2016 עומד על סך של 35,431 מיליוני ש"ח לעומת סך של 34,948 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2015. הגידול בסך ההתחייבויות נובע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח.

3.1.2 ההון העצמי

ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, נכון ליום 31 במרס 2016, הסתכם בכ- 1,435 מיליוני ש"ח לעומת סך של 1,475 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2015. הירידה בהון נובעת בעיקר מהפסד כולל בסך של 39 מיליוני ש"ח, המורכב מהפסד בסך של כ- 124 מיליוני ש"ח מירידה בקרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה וקרנות הון אחרות לרבות בגין מרכיב פיצויים בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, ומנגד מעלייה בקרן הון בשל הערכה מחדש של נדל"ן לשימוש עצמי בסך של כ- 95 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") החלות על החברה, קיים נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ- 283 מיליוני ש"ח.

4. תוצאות הפעילות

4.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
5,078,599	1,189,171	11.3%	1,323,587	פרמיות שהורווחו ברוטו
4,363,125	1,022,701	11.4%	1,139,372	פרמיות שהורווחו בשייר
912,544	836,082		(126,134)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
219,571	139,009	(70.3%)	41,262	הכנסות מדמי ניהול
118,122	24,068	29.6%	31,191	הכנסות מעמלות
7,945	7,099	(95.0%)	353	הכנסות אחרות
4,182,169	1,719,723	(46.9%)	913,271	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
946,725	230,050	7.7%	247,738	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
395,929	94,423	(3.8%)	90,825	הוצאות הנהלה וכלליות
52,946	(4,409)		4,852	הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
13,499	2,028	(12.1%)	1,783	חלק ברווחי חברות כלולות
57,037	(8,800)	1818.9%	(168,859)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
11,049	(2,016)	2160.8%	(45,577)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
45,988	(6,784)	1717.2%	(123,282)	רווח נקי (הפסד)
(13,447)	33,007		(38,648)	רווח (הפסד) כולל

4.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
892,649	211,184	15.4%	243,746	רכב רכוש
472,273	117,862	(0.1%)	117,721	רכב חובה
527,772	130,196	1.9%	132,673	ענפי רכוש ואחרים
302,051	72,639	4.5%	75,905	ענפי חבויות אחרים
2,194,745	531,881	7.2%	570,045	סך תחום ביטוח כללי
1,897,116	466,249	2.5%	478,053	פרמיות שוטפות בגין חוזי ביטוח חיים
421,127	53,456	134.2%	125,200	פרמיות חד-פעמיות בגין חוזי ביטוח חיים
2,318,243	519,705	16.1%	603,253	סך פרמיות בגין חוזי ביטוח חיים
1,818,997	513,189	(49.9%)	257,081	פרמיות בגין חוזי השקעה (*)
4,137,240	1,032,894	(16.7%)	860,334	סך פרמיות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
565,611	137,585	9.2%	150,289	תחום בריאות
6,897,596	1,702,360	(7.1%)	1,580,668	סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו
5,078,599	1,189,171	11.3%	1,323,587	סה"כ פרמיות בדוח רווח או הפסד (*)

(* פרמיות בגין חוזי השקעה נזקפות ישירות להתחייבויות הביטוחיות ואינן נרשמות כפרמיות בדוחות הכספיים.)

להלן התפלגות הפרמיות בדוח רווח או הפסד לפי תחומי הפעילות:

% מסך הפרמיה			
1-12/2015	1-3/2015	1-3/2016	
43.2%	44.7%	43.1%	תחום ביטוח כללי
45.7%	43.7%	45.6%	תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
11.1%	11.6%	11.3%	תחום בריאות
100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

סה"כ	פרמיות חד-פעמיות	פרמיות שוטפות	(מיליוני ש"ח)
1-3/2016			
603	125	478	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	21%	79%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים
1-3/2015			
520	54	466	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	10%	90%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים
1-12/2015			
2,318	421	1,897	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	18%	82%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים

ביטוח כללי

סה"כ	חבויות	רכוש	רכב חובה	רכב רכוש	(מיליוני ש"ח)
1-3/2016					
769	103	162	161	343	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	13%	21%	21%	45%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-3/2015					
695	96	160	152	287	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	14%	23%	22%	41%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-12/2015					
2,265	318	529	472	946	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	14%	23%	21%	42%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי

ביטוח בריאות

פרמיות בשייר	פרמיות ברוטו	(מיליוני ש"ח)
1-3/2016		
120	150	סה"כ פרמיות ברוטו
1-3/2015		
109	138	סה"כ פרמיות ברוטו
1-12/2015		
449	566	סה"כ פרמיות ברוטו

4.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח

4.4 רווח כולל מתחומי פעילות

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
				רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:
(47,947)	26,759		(1,973)	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
19,848	(76,044)	(77.3%)	(17,268)	בריאות
(801)	49,519		(153,826)	ביטוח כללי
(28,900)	234		(173,067)	סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח
(11,398)	54,846	102.3%	110,933	רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)*
(40,298)	55,080		(62,134)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס
(26,851)	22,073		(23,486)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
(13,447)	33,007		(38,648)	רווח (הפסד) כולל
				מיוחס ל:
(14,478)	32,799		(39,206)	בעלי מניות בחברה
1,031	208	168.3%	558	זכויות שאינן מקנות שליטה
(13,447)	33,007		(38,648)	רווח (הפסד) כולל

* כולל בעיקר, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כמגזר פעילות, הכנסות מהשקעות והוצאות מימון שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

ההפסד הכולל הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 39 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 33 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השינויים העיקריים שהשפיעו על התוצאות בתקופת הדוח:

א. **ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי:** בחודש מאי 2016 עודכנו תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978, וזאת בהמשך להמלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) וינוגרד. במסגרת התיקון עודכנו תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3% עובר לתיקון. מאחר ולביטוח הלאומי קיימת זכות להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, החברה מעריכה כי התשלומים שיהיה עליה לשלם במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המוסד לביטוח לאומי יגדלו, ויכול שהדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים בתביעות אחרות. לפרטים נוספים ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

כתוצאה מהעדכון האמור, הגדילה הקבוצה את ההפרשות להתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי, בענפי ביטוח רכב חובה וענפי חבויות אחרים בסך של כ- 110 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 71 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).

ב. **ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות:** החברה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח בריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה מירידה בריבית בתקופת הדוח החברה הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח (כ- 60 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי), (סך של כ- 53 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, סך של כ- 19 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וסך של כ- 22 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 186 מיליוני ש"ח (סך של כ- 119 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי) (סך של כ- 113 מיליוני ש"ח בביטוח חיים וסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות). בשנת 2015 הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בביטוח חיים (סך של כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).

- ג. **ירידה בהכנסות מהשקעות והכנסות מדמי ניהול:** בתקופת הדוח חלה ירידה בהכנסות מהשקעות בשוק ההון אשר השפיעה על התוצאות בכל ענפי הביטוח. השינוי ברווח, כתוצאה מהאמור, לעומת בתקופה המקבילה אשתקד הינו בסך של כ- 114 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 73 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי). בנוסף, כתוצאה מהירידה בהכנסות מהשקעות הקבוצה לא גבתה דמי ניהול משתנים בפוליסות תלויות התשואה שהונפקו עד שנת 2003. סך ההכנסות מדמי ניהול בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 41 מיליוני ש"ח (דמי ניהול קבועים בלבד), לעומת סך של כ- 139 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (מתוכם כ- 98 מיליוני ש"ח הינם דמי ניהול משתנים).
- ד. **שערוך נדל"ן לשימוש עצמי:** בתקופת הדוח אימצה החברה מדיניות חשבונאית בנושא מדידת נדל"ן לשימוש עצמי, אשר לפיה כל נכסי הנדל"ן לשימוש עצמי יוצגו על בסיס שווי הוגן. עובר להחלטה זו, הוצגו נכסי הנדל"ן לשימוש עצמי על בסיס עלות. כתוצאה משינוי המדיניות כאמור, גדל הרווח הכולל לפני מס בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח (כ- 95 מיליוני ש"ח לאחר מס).
- ה. **ענף רכב רכוש:** בתקופת הדוח נמשכו ההפסדים החיתומיים בענף רכב רכוש אשר החלו בשנה קודמת, הנובעים בעיקר מגידול בתביעה הממוצעת. כתוצאה מכך, בתקופת הדוח, נגרם הפסד בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח (כ- 20 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי) למול הפסד בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח לפני מס, בתקופה המקבילה אשתקד (כ- 3 מיליוני ש"ח לאחר מס). בשנת 2015 הפסידה החברה כ- 69 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 44 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).
- ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 2 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.1 להלן.
- ההפסד הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 154 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.2 להלן.
- ההפסד הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 17 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.4 להלן.
- הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 111 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 55 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתוצאות הפעילות האחרת לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעליית ערך נדל"ן לשימוש עצמי בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח (ראה סעיף קטן ד' לעיל), ומנגד מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 58 מיליוני ש"ח ומעלייה בהוצאות מימון בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, בפרט בשל שינוי במדד בתקופת הדוח אשר ירד בשיעור נמוך יותר מאשר בתקופה המקבילה אשתקד.

4.5 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

4.5.1 תוצאות פעילות ביטוח חיים וחכונ ארוך טווח

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
2,318,243	519,705	16.1%	603,253	פרמיות שהורווחו ברוטו
740,870	810,263		(137,637)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
219,571	139,009	(70.3%)	41,262	הכנסות מדמי ניהול
14,578	2,346	104.1%	4,789	הכנסות מעמלות
2,623,149	1,290,835	(74.5%)	328,581	תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
325,351	81,586	5.3%	85,892	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
230,455	52,411	6.9%	56,051	הוצאות הנהלה וכלליות
(4,946)	20,205	(31.7%)	13,790	רווח (הפסד) לפני מס
(47,947)	26,759		(1,973)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 603 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 520 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 16%. הפרמיות השוטפות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 478 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות שוטפות בסך של כ- 466 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3%. הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 125 מיליוני ש"ח למול פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 134%.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנוקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 257 מיליוני ש"ח לעומת כ- 513 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הפוליסות שנפדו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 118 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 134 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הינו כ- 2.15% לעומת שיעור של כ- 2.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 247 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 156 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מס, בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 26 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע בעיקרו מירידה בהכנסות מהשקעות ומירידת מדד בשיעור נמוך מכפי שנרשם אשתקד, אשר גרמו לירידה במרווח הפיננסי בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח ולירידה בדמי הניהול המשתנים בסך של כ- 98 מיליוני ש"ח. מנגד חלה ירידה בהשפעת השינוי בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין גמלאות בתשלום וגמלאות שטרם החל תשלום קצבה בגינם בסכום נמוך מכפי שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח. בנוסף, חל שיפור בהפרשות ובאומדנים האקטואריים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 31 במרס, 2016, הסתכמו בסך של כ- 21,345 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 20,183 מיליוני ש"ח ליום

31 במרס 2015, עלייה של כ- 1,162 מיליוני ש"ח, המהווה גידול של כ- 5.8%. הגידול כאמור, נובע מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות ופירעונות של אותן פוליסות.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

1-12/2015	1-3/2015	1-3/2016	
3.83%	6.04%	(0.10%)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.73%	5.00%	(0.25%)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
2.90%	4.35%	(1.01%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.81%	3.33%	(1.16%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה):

1-12/2015	1-3/2015	1-3/2016	
3.83%	6.04%	(0.10%)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.72%	5.74%	(0.34%)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
2.90%	4.35%	(1.01%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.79%	4.05%	(1.25%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנוקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-12/2015	1-3/2015	1-3/2016	במיליוני ש"ח
226.1	615.3	(215.5)	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנוקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
166.9	40.8	41.1	דמי ניהול קבועים
52.1	98.2	-	דמי ניהול משתנים
219.0	139.0	41.1	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 41 מיליוני ש"ח לעומת כ- 139 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 98 מיליוני ש"ח. הירידה בדמי הניהול נובעת מאי גביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח מאחר ולא הושגה תשואה ריאלית חיובית המאפשרת את גבייתם.

4.5.2 תוצאות פעילות מגזר ביטוח כללי

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
2,264,732	695,001	10.7%	769,213	פרמיות ברוטו
88,715	4,681	(64.2%)	1,675	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
87,061	23,582	(12.1%)	20,733	הכנסות מעמלות
1,326,843	297,119	68.3%	499,959	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
445,794	105,924	7.1%	113,406	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,255	25,679	(7.7%)	23,689	הוצאות הנהלה וכלליות
15,830	22,838		(167,719)	רווח (הפסד) לפני מס
(801)	49,519		(153,826)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

עסקי הביטוח הכללי נחלקים לשלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 769 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 695 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 11%. הגידול נובע מעלייה בפרמיה בתחום רכב רכוש בסך של כ- 56 מיליוני ש"ח, עלייה בפרמיות בתחום ביטוח הכללי אחר בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח (עלייה של כ- 6 מיליוני ש"ח בענפי חבויות אחרים ועלייה בענפי רכוש ואחרים של כ- 2 מיליוני ש"ח) ועלייה בפרמיה בתחום רכב חובה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח. לפירוט השינוי בפרמיה ברוטו ראה להלן.

ההפסד הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 154 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה ברווח הכולל בתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 128 מיליוני ש"ח, מירידה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב רכוש בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח (ירידה ברווח הכולל בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 63 מיליוני ש"ח ומנגד, עלייה ברווח הכולל בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח). לעניין פירוט השינוי ברווח הכולל מענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

4.5.3 פרמיות ברוטו והרווח הכולל לפי תחומי פעילות בביטוח כללי

סה"כ	חבויות	רכוש ואחרים	רכב רכוש	רכב חובה	(באלפי ש"ח)
סה"כ פרמיות ברוטו					
769,213	102,556	162,014	343,212	161,431	1-3/2016
695,001	96,502	159,761	287,226	151,512	1-3/2015
2,264,732	318,100	528,570	946,214	471,848	1-12/2015
רווח (הפסד) כולל					
(153,826)	(51,497)	12,336	(30,602)	(84,063)	1-3/2016
49,519	11,118	(412)	(5,316)	44,129	1-3/2015
(801)	(23,836)	18,514	(69,146)	73,667	1-12/2015

עיקרי תוצאות הפעילות בענף רכב חובה:

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
471,848	151,512	6.5%	161,431	פרמיות ברוטו
39,347	(31)	6367.7%	(2,005)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
356,516	73,763	158.0%	190,296	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
38,255	9,100	3.8%	9,446	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,866	5,701	(7.8%)	5,259	הוצאות הנהלה וכלליות
84,450	27,104		(91,749)	רווח (הפסד) לפני מס
73,667	44,129		(84,063)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 161 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 152 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 6.5%. הגידול נובע מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 84 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 44 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 128 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח נובעת בעיקר, מהגדלת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעדכון תקנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 82 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 4.4' לעיל, כתוצאה מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, ומעליה בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 4.4' לעיל.

עיקרי תוצאות הפעילות בענף רכב רכוש:

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
946,214	287,226	19.5%	343,212	פרמיות ברוטו
16,258	1,775	(30.2%)	1,239	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4,375	340		(303)	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
678,662	155,141	26.9%	196,936	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
210,552	49,341	11.4%	54,964	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
41,713	10,218	(7.7%)	9,427	הוצאות הנהלה וכלליות
(67,649)	(7,938)	313.2%	(32,797)	הפסד לפני מס
(69,146)	(5,316)	475.7%	(30,602)	הפסד כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 343 מיליוני ש"ח לעומת כ- 287 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 19%. הגידול נובע מגידול בהיקף תיק הלקוחות של החברה בעיקר כתוצאה מגידול בכמות כלי הרכב המבוטחים.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח לעומת הפסד בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע בעיקר בשל גידול בתביעה הממוצעת וכן מהוספת מרווח שמרנות הנדרש בהתאם להנחיות הנוהג המיטבי (לפרטים נוספים ראה באור 2.1.2 ד.4) בדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2015).

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

1-12/2015		1-3/2015		1-3/2016		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
73%	74%	73%	75%	82%	82%	Loss Ratio
106%	106%	105%	106%	114%	111%	Combined Loss Ratio

עיקרי תוצאות הפעילות בביטוח כללי אחר:

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
846,670	256,263	3.2%	264,570	פרמיות ברוטו
33,110	2,937	(16.9%)	2,441	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
82,686	23,242	(9.6%)	21,000	הכנסות מעמלות
291,665	68,215	65.3%	112,727	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
196,987	47,483	3.2%	48,996	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
39,676	9,760	(7.8%)	9,003	הוצאות הנהלה וכלליות
(971)	3,672		(43,173)	רווח (הפסד) לפני מס
(5,322)	10,706		(39,161)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 265 מיליוני ש"ח לעומת כ- 256 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפרמיות נובעת מעלייה בפרמיות בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 2 מיליון ש"ח (עלייה של כ- 1.4%), הנובעת מגידול בפעילות בענף, ומעלייה בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח (גידול של כ- 6%), הנובעת בעיקר מהפרשי עיתוי בהפקת פוליסות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 39 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 11 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 50 מיליוני ש"ח. ההפסד הכולל בענפי החבויות לפני מס, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 11 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת בעיקר מהגדלת ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעדכון תקנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 4.4 לעיל, מעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (לרבות בגין עדכון הערכות, הנחות ואומדנים אקטואריים) בגין תקופות קודמות ובגין הפרמיה שהורווחה בתקופת הדוח, בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, ובנוסף מירידה בהכנסות מהשקעות לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח. הרווח הכולל בענפי רכוש אחרים, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח לעומת הפסד של כ- 0.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח נובעת ברובה מעדכון ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (לרבות בגין עדכון הערכות, הנחות ואומדנים אקטואריים) ומשיפור בתשלומי התביעות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ענפי ביטוח כללי אחר

1-12/2015		1-3/2015		1-3/2016		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
47%	59%	64%	82%	23%	47%	Loss Ratio
94%	91%	103%	114%	66%	78%	Combined Loss Ratio

4.5.4 תוצאות פעילות ביטוח בריאות

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
565,611	137,585	9.2%	150,289	פרמיות שהורווחו ברוטו
34,460	6,305	21.3%	7,645	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7,779	(3,877)		3,420	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
232,177	131,769	(35.7%)	84,731	תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
181,712	43,984	18.2%	52,002	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
49,640	13,038	(35.8%)	8,370	הוצאות הנהלה וכלליות
29,054	(77,156)	(82.1%)	(13,776)	רווח (הפסד) לפני מס
19,848	(76,044)	(77.3%)	(17,268)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

ההכנסות מפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 150 מיליוני ש"ח לעומת כ- 138 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9%. העלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהפסד נובעת בעיקר, מהשפעת השינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות (ראה סעיף 3.3 לעיל), אשר משפיעה על בדיקת נאותות העתודה בענף ביטוח סיעודי. כתוצאה מכך ההתחייבויות הביטוחיות גדלו, בתקופת הדוח, בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח לפני מס לעומת גידול בסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, כתוצאה מהתחשבות עם מבטחי המשנה, אשר נערכה בתקופה המקבילה אשתקד הוקטנה עמלת הרווח בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח (לפני מס). מנגד, חלה ירידה בהכנסות מהשקעות אשר הביאה לירידה במרווח הפיננסי בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

5. תזרים מזומנים

1-12/2015	1-3/2015	% שינוי	1-3/2016	באלפי ש"ח
				תזרימי מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות):
19,204	350,181	73.6%	607,772	שוטפת
(224,104)	(37,143)	46.6%	(54,444)	השקעה
179,443	(6,305)	(87.4%)	(797)	מימון
(35,372)	305,076	78.2%	543,722	גידול (קיצון) ביתרת המזומנים
1,518,499	1,858,947	10.9%	2,062,221	יתרת מזומנים לתום תקופה

6. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 1,301 מיליוני ש"ח, זהה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2015.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,301 מיליוני ש"ח.

7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

האורגנים המופקדים על בקרת העל בנוגע לדיווח הכספי בחברה הינם המנכ"ל ומנהל אגף כספים, ברמת ההנהלה, וכן ועדת המאזן, שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, נאותות הדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן אינה ועדת הביקורת של החברה.

בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים כלהלן: יוכבד (יוכי) דביר (י"ר ודח"צ), אורלי ירקוני ויחזקאל (חזי) צאיג (דח"צ). כל החברים בוועדה הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

במסגרת בחינת התוצאות הכספיות וכחלק מתהליך הכנת הדוחות הכספיים, מתקיימים דיונים בהשתתפות המנכ"ל, מנהל אגף כספים ומנהלי האגפים השונים בחברה ובהשתתפות גורמים מקצועיים רלוונטיים נוספים, בהם נבחנות סוגיות מרכזיות אשר להן השלכה על הדיווח הכספי תוך בדיקת סבירות הנתונים ובחינת סוגיות שעניינן מדיניות חשבונאית.

ועדת המאזן מתכנסת מספר ימים לפני מועד אישור הדוחות הכספיים על ידי דירקטוריון החברה, ובישיבתה מוצגים הדוחות הכספיים, נדונים עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, אשר עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים נמסרים לחברי הדירקטוריון לעיון מספר ימים לפני מועד אישורם.

לקראת אישור הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016, התכנסה ועדת המאזן של החברה ביום 26 במאי 2016 והעבירה המלצתה לדירקטוריון. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה הנ"ל. בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה כמפורט להלן - ארי קלמן, י"ר; מוטי רוזן, מנכ"ל; ערן גריפל, דירקטור; אילן שגב, מנהל אגף כספים; שי קומפל, משנה למנכ"ל; משה מורגנשטרן, מנהל אגף ביטוח חיים; מיכאל קלמן, מנהל אגף ביטוח כללי; אלעד שלף, מנהל אגף עסקים; אתי הירשמן, המבקרת הפנימית; רוטי יהודיוף כהן, מנהלת הסיכונים; אברהם לוונגליק, האקטואר הראשי, נעמה חשמונאי (אקטוארית ממונה - ביטוח כללי), רגינה אדין-חייקין (אקטוארית ממונה - ביטוח חיים), דן בר-און, משנה למנכ"ל וקטי רזניק, אקטוארית; רואי החשבון המבקרים ושמעון עיר-שי, היועץ המשפטי ונציגת מזכירות החברה.

8. בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)

הוראות סעיף 302 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית והמיושמות בהתאם להוראות הממונה, קובעות כי המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקורות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש על פי ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל ומנהל אגף הכספים, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2016, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

9. אירועים לאחר תאריך מאזן

9.1 אסיפה כללית מיוחדת

ביום 30 במאי 2016, החליט דירקטוריון החברה על זימון אסיפה כללית מיוחדת שעל סדר יומה הענקת כתבי פטור ושיפוי לנושאי המשרה בחברה, וכן חידוש מינויו של ה"ה יחזקאל (חזי) צאיג, כדירקטור חיצוני (דח"צ) בחברה, לתקופת כהונה שניה של שלוש שנים, שתחילתה במועד אישור מינויו על ידי האסיפה. יצוין, כי דירקטוריון החברה סיווג את ה"ה צאיג, כדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

9.2 מדיניות תגמול

בחודש מאי 2016, אישר דירקטוריון החברה, בהמשך לאישור וועדת הביקורת, שינויים במדיניות התגמול של החברה שעיקרם התאמות לחוזר הפיקוח מחודש אוקטובר 2015 לרבות לענין השבה, התאמת תנאי סף למענק שעניינו תשואה להון, ביטול סל המענקים המהווה סך הכל התקציב למענקים לנושאי משרה ושינוי אופן חישוב המענק האישי של נושאי המשרה, פריסת תשלום המענק והפחתת מענק בשיקול דעת.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי החברה.

מוטי רוזן
מנהל כללי

ארי קלמן
י"ר הדירקטוריון

תל אביב, 30 במאי, 2016

הצהרה (certification)

אני, מוטי רוזן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של **מנורה מבטחים ביטוח בע"מ** (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31.03.2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
  - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מוטי רוזן
מנהל כללי

30 במאי, 2016

---

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **אילן שגב**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של **מנורה מבטחים ביטוח בע"מ** (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31.03.2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי² של חברת הביטוח; וכן-
  - (ה) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ו) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ז) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ח) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (ג) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ד) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אילן שגב
משנה למנהל כללי
ומנהל אגף כספים

30 במאי, 2016

---

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

פרק ב': דוחות כספיים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2016

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ
דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 31 במרס, 2016
בלתי מבוקרים
תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 9	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
10 - 13	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14 - 62	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
63 - 67	נספח א' - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של החברה ("סולר")
68 - 72	נספח ב' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2016 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
341,521	345,194	334,823	נכסים בלתי מוחשיים
176	207	170	נכסי מסים נדחים
1,087,732	1,039,594	1,126,206	הוצאות רכישה נדחות
561,384	492,941	715,794	רכוש קבוע
243,261	247,135	227,053	השקעות בחברות כלולות
74,937	72,762	75,300	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
122,156	103,859	122,337	נדל"ן להשקעה אחר
1,568,617	1,493,243	1,676,160	נכסי ביטוח משנה
120,448	83,955	79,759	נכסי מסים שוטפים
159,642	194,148	171,420	חייבים ויתרות חובה
584,350	667,981	744,159	פרמיות לגבייה
20,219,832	19,018,239	19,832,844	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
3,117,997	2,856,640	2,981,755	נכסי חוב סחירים
5,592,615	5,535,661	5,573,888	נכסי חוב שאינם סחירים
179,453	205,191	174,915	מניות
931,837	991,781	970,014	אחרות
9,821,902	9,589,273	9,700,572	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,245,185	1,533,438	1,747,580	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
273,314	325,509	314,641	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
36,424,457	35,207,478	36,868,818	סך כל הנכסים
21,670,828	20,759,531	21,793,342	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
291,332	291,332	291,332	הון מניות
333,486	333,486	333,486	פרמיה על מניות
168,730	278,757	255,016	קרנות הון
681,074	675,680	555,582	יתרת עודפים
1,474,622	1,579,255	1,435,416	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
1,350	527	1,908	זכויות שאינן מקנות שליטה
1,475,972	1,579,782	1,437,324	סך כל ההון
			<u>התחייבויות</u>
10,559,500	10,382,700	11,035,279	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
21,361,189	20,244,724	21,410,359	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
141,152	205,801	116,187	התחייבויות בגין מסים נדחים
113,571	134,866	121,565	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
332	80	588	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,426,870	1,366,949	1,413,772	זכאים ויתרות זכות
1,345,871	1,292,576	1,333,744	התחייבויות פיננסיות
34,948,485	33,627,696	35,431,494	סך כל ההתחייבויות
36,424,457	35,207,478	36,868,818	סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

30 במאי, 2016		
אילן שגב משנה למנהל כללי ומנהל אגף כספים	מוטי רוזן מנהל כללי	ארי קלמן יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
מבוקר	2015	2016	
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]			
5,078,599	1,189,171	1,323,587	פרמיות שהורווחו ברוטו
715,474	166,470	184,215	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
4,363,125	1,022,701	1,139,372	פרמיות שהורווחו בשייר
912,544	836,082	(126,134)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
219,571	139,009	41,262	הכנסות מדמי ניהול
118,122	24,068	31,191	הכנסות מעמלות
7,945	7,099	353	הכנסות אחרות
5,621,307	2,028,959	1,086,044	סך כל ההכנסות
4,675,736	1,768,219	1,104,645	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(493,567)	(48,496)	(191,374)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,182,169	1,719,723	913,271	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
946,725	230,050	247,738	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
395,929	94,423	90,825	הוצאות הנהלה וכלליות
52,946	(4,409)	4,852	הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
5,577,769	2,039,787	1,256,686	סך כל ההוצאות
13,499	2,028	1,783	חלק ברווחי חברות כלולות
57,037	(8,800)	(168,859)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
11,049	(2,016)	(45,577)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
45,988	(6,784)	(123,282)	רווח נקי (הפסד)
			מיוחס ל:
44,957	(6,992)	(123,840)	בעלי המניות של החברה
1,031	208	558	זכויות שאינן מקנות שליטה
45,988	(6,784)	(123,282)	רווח נקי (הפסד)
0.19	(0.03)	(0.54)	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בסיסי ומדולל (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה			
שהסתיימה			
ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2015	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
45,988	(6,784)	(123,282)	רווח נקי (הפסד)
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד</u>
(3,722)	1,596	(9,205)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(11,675)	134,122	23,640	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
(107,147)	(62,522)	(34,627)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
16,539	834	3,172	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
(106,005)	74,030	(17,020)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(40,992)	27,917	(8,564)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
(65,013)	46,113	(8,456)	<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד</u>
-	-	126,322	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע - ראה באור 2א'
1,495	-	-	הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה לנדל"ן להשקעה
7,175	(10,150)	(2,577)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
8,670	(10,150)	123,745	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
3,092	(3,828)	30,655	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
5,578	(6,322)	93,090	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
(59,435)	39,791	84,634	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(13,447)	33,007	(38,648)	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
			מיוחס ל:
(14,478)	32,799	(39,206)	בעלי המניות של החברה
1,031	208	558	זכויות שאינן מקנות שליטה
(13,447)	33,007	(38,648)	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הון בתרומות הנובעות מדוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
291,332	333,486	40,085	114,535	5,977	1,099	7,034	681,074	1,474,622	1,350	1,475,972
-	-	-	-	-	-	-	(123,840)	(123,840)	558	(123,282)
-	-	-	-	(9,205)	-	-	-	(9,205)	-	(9,205)
-	-	-	23,640	-	-	-	-	23,640	-	23,640
-	-	-	(34,627)	-	-	-	-	(34,627)	-	(34,627)
-	-	-	3,172	-	-	-	-	3,172	-	3,172
-	-	-	-	-	126,322	-	-	126,322	-	126,322
-	-	-	-	-	-	-	(2,577)	(2,577)	-	(2,577)
-	-	-	5,138	3,426	(31,580)	-	925	(22,091)	-	(22,091)
-	-	-	(2,677)	(5,779)	94,742	-	(1,652)	84,634	-	84,634
-	-	-	(2,677)	(5,779)	94,742	-	(125,492)	(39,206)	558	(38,648)
291,332	333,486	40,085	111,858	198	95,841	7,034	555,582	1,435,416	1,908	1,437,324

יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
רווח נקי (הפסד)
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
הערכה מחדש בגין רכוש קבוע - ראה באור 2א'
הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
יתרה ליום 31 במרס, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר									
אלפי ש"ח									
291,332	333,486	40,085	177,280	8,245	7,034	688,994	1,546,456	1,314	1,547,770
-	-	-	-	-	-	(6,992)	(6,992)	208	(6,784)
-	-	-	-	1,596	-	-	1,596	-	1,596
-	-	-	134,122	-	-	-	134,122	-	134,122
-	-	-	(62,522)	-	-	-	(62,522)	-	(62,522)
-	-	-	834	-	-	-	834	-	834
-	-	-	-	-	-	(10,150)	(10,150)	-	(10,150)
-	-	-	(27,315)	(602)	-	3,828	(24,089)	-	(24,089)
-	-	-	45,119	994	-	(6,322)	39,791	-	39,791
-	-	-	45,119	994	-	(13,314)	32,799	208	33,007
-	-	-	-	-	-	-	-	(995)	(995)
291,332	333,486	40,085	222,399	9,239	7,034	675,680	1,579,255	527	1,579,782

יתרה ליום 1 בינואר, 2015 (מבוקר)
רווח נקי (הפסד)
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
דיבידנד שחולק
יתרה ליום 31 במרס, 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר										
אלפי ש"ח										
291,332	333,486	40,085	177,280	8,245	-	7,034	688,994	1,546,456	1,314	1,547,770
-	-	-	-	-	-	-	44,957	44,957	1,031	45,988
-	-	-	-	(3,722)	-	-	-	(3,722)	-	(3,722)
-	-	-	(11,675)	-	-	-	-	(11,675)	-	(11,675)
-	-	-	(107,147)	-	-	-	-	(107,147)	-	(107,147)
-	-	-	16,539	-	-	-	-	16,539	-	16,539
-	-	-	-	-	1,495	-	-	1,495	-	1,495
-	-	-	-	-	-	-	7,175	7,175	-	7,175
-	-	-	39,538	1,454	(396)	-	(2,696)	37,900	-	37,900
-	-	-	(62,745)	(2,268)	1,099	-	4,479	(59,435)	-	(59,435)
-	-	-	(62,745)	(2,268)	1,099	-	49,436	(14,478)	1,031	(13,447)
-	-	-	-	-	-	-	(57,356)	(57,356)	-	(57,356)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(995)	(995)
291,332	333,486	40,085	114,535	5,977	1,099	7,034	681,074	1,474,622	1,350	1,475,972

יתרה ליום 1 בינואר, 2015

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה לנדל"ן להשקעה

רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

השפעה מצטברת, נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 של שינויים בהערכת נכסים והתחייבויות בביטוח כללי

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה			נספח	
ביום 31 בדצמבר 2015	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2015	2016		
אלפי ש"ח				
19,204	350,181	607,772	(א)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
4,688	3,655	4,223		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
10,511	1,517	4,564		החזר השקעות מחברות כלולות
(112,437)	(16,904)	(36,748)		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
(127,795)	(25,811)	(27,109)		השקעה ברכוש קבוע
929	400	626		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(224,104)	(37,143)	(54,444)		תמורה ממימוש רכוש קבוע
				מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
298,642	-	(146)		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(118,204)	(5,310)	(651)		קבלת התחייבויות פיננסיות (בניכוי הוצאות הנפקה)
(995)	(995)	-		פרעון התחייבויות פיננסיות
179,443	(6,305)	(797)		דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9,915)	(1,657)	(8,809)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(35,372)	305,076	543,722		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
1,553,871	1,553,871	1,518,499	(ב)	עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
1,518,499	1,858,947	2,062,221	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
				יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה			
שהסתיימה			
ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2015	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח			
45,988	(6,784)	(123,282)	(א) <u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
			רווח נקי (הפסד) לתקופה
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
(13,499)	(2,028)	(1,783)	חלק ברווחי חברות כלולות
(511,366)	(796,543)	189,568	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(92,284)	(46,538)	(14,045)	נכסי חוב סחירים
(217,007)	22,159	(11,161)	נכסי חוב שאינם סחירים
(24,656)	(7,642)	(1,642)	מניות
(30,305)	4,233	(15,334)	השקעות אחרות
(364,252)	(27,788)	(42,182)	
42,585	(3,231)	6,938	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
(203)	(92)	(131)	רווח ממימוש רכוש קבוע
79	-	-	ירידה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(13,481)	-	-	עליה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			פחת והפחתות:
33,821	8,354	8,165	רכוש קבוע
139,981	34,326	33,806	נכסים בלתי מוחשיים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום	
ביום	31 בדצמבר	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		

			(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)
2,292,893	1,176,428	49,170	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
262,455	190,136	475,779	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(66)	92	-	עסקאות תשלום מבוסס מניות
27,463	93,504	(107,543)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(76,416)	(28,278)	(38,474)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
11,049	(2,016)	(45,577)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(2,864)	(610)	(363)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(2,549,180)	(540,590)	42,234	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(1,433)	(307)	(181)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(324,625)	108,437	107,044	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(45,434)	(129,065)	(159,809)	פרמיות לגבייה
21,921	(12,585)	(11,778)	חייבים ויתרות חובה
134,340	63,110	(11,750)	זכאים ויתרות זכות
(1,710)	2,260	5,417	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
(937,942)	133,514	498,550	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(54,601)	(1,176)	(7,391)	ריבית ששולמה
773,804	156,474	164,364	ריבית שהתקבלה
(43,576)	(24,719)	(22,551)	מסים ששולמו
32,550	31,854	59,227	מסים שהתקבלו
202,981	61,018	38,855	דיבידנד שהתקבל
911,158	223,451	232,504	
19,204	350,181	607,772	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום 31 בדצמבר	
ביום	2015	2016
31 בדצמבר	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		

			(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
1,288,445	1,288,445	1,245,185	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
265,426	265,426	273,314	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>1,553,871</u>	<u>1,553,871</u>	<u>1,518,499</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
			(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
1,245,185	1,533,438	1,747,580	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
273,314	325,509	314,641	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>1,518,499</u>	<u>1,858,947</u>	<u>2,062,221</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

תאור החברה

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - החברה) נשלטת על-ידי מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה האם), שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו, המחזיקה ב- 100% מהון המניות של החברה. החברה פועלת בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח כללי, ביטוח חיים וביטוח בריאות.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל אביב-יפו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

דוחות כספיים ביניים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2016 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט האמור להלן:

ביום 31 במרס, 2016 אימצה החברה מדיניות חשבונאית בנושא מדידת נדל"ן לשימוש עצמי, אשר לפיה כל קבוצת הנדל"ן לשימוש עצמי תוצג על בסיס שוויה ההוגן. עד למועד זה הוצגה קבוצת הנדל"ן לשימוש עצמי על בסיס עלות. המדידה על בסיס שווי הוגן מהווה, להערכת החברה, בסיס מדידה רלוונטי יותר באשר לשווי נכסי החברה וההון העצמי שלה.

השפעת השינוי באופן המדידה נרשם בהון במסגרת סעיף "קרן הערכה מחדש", ונזקף לרווח כולל אחר.

כתוצאה מהאמור לעיל נכללו בדוחות הכספיים ביניים המאוחדים השינויים שלהלן:

(1) יתרת קרן הערכה מחדש, שנוצרה כתוצאה מהיישום לראשונה, ליום 31 במרס, 2016, הסתכמה לסך של כ- 126,322 אלפי ש"ח לפני מס ולסך של כ- 94,742 אלפי ש"ח לאחר מס.

(2) סך ההון העצמי של החברה גדל בסך של כ- 94,742 אלפי ש"ח.

הערכות השווי בוצעו על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהינו בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות גישת העלות, גישת השוואה והיוון דמי שכירות ראויים מנכסים דומים.

השווי ההוגן מסווג לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

נכס שהוערך מחדש מופחת על בסיס הסכום המשוערך. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח. ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן הערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך מעבר לכך תיזקף לרווח והפסד.

עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה כתוצאה מהערכה מחדש של אותו נכס, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של החברה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים, למעט האמור בבאור 8 ס"ק א' ו- ב' להלן.

ג. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

(3.5)	(0.9)	(1.0)	31 במרס, 2016
2.3	(1.6)	(1.3)	31 במרס, 2015
0.3	(0.9)	(1.0)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

באור 3: - מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים, עובדים זרים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים כגון כלי שייט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

4. הפעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, כוללת פעילות של תיווך ביטוחי והכנסות מהשקעות והוצאות מימון שלא יוחסו למגזרי הפעילות האחרים.

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,323,587	-	-	570,045	150,289	603,253
184,215	-	-	123,304	30,460	30,451
1,139,372	-	-	446,741	119,829	572,802
(126,134)	(4,577)	6,760	1,675	7,645	(137,637)
41,262	-	-	-	-	41,262
31,191	(3,526)	5,775	20,733	3,420	4,789
353	-	345	-	-	8
1,086,044	(8,103)	12,880	469,149	130,894	481,224
1,104,645	-	-	624,697	137,268	342,680
(191,374)	-	-	(124,738)	(52,537)	(14,099)
913,271	-	-	499,959	84,731	328,581
247,738	(3,562)	-	113,406	52,002	85,892
90,825	(4,541)	7,256	23,689	8,370	56,051
4,852	-	6,778	483	(229)	(2,180)
1,256,686	(8,103)	14,034	637,537	144,874	468,344
1,783	-	-	669	204	910
(168,859)	-	(1,154)	(167,719)	(13,776)	13,790
106,725	-	112,087	13,893	(3,492)	(15,763)
(62,134)	-	110,933	(153,826)	(17,268)	(1,973)
ליום 31 במרס, 2016					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,035,279	-	-	4,657,527	1,094,097	5,283,655
21,410,359	-	-	-	65,095	21,345,264

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין
 חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי
 תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2015						
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
1,189,171	-	-	531,881	137,585	519,705	פרמיות שהורווחו ברוטו
166,470	-	-	108,881	28,988	28,601	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,022,701	-	-	423,000	108,597	491,104	פרמיות שהורווחו בשייר
836,082	(4,669)	19,502	4,681	6,305	810,263	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
139,009	-	-	-	-	139,009	הכנסות מדמי ניהול
24,068	(1,408)	3,425	23,582	(3,877)	2,346	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
7,099	-	7,092	-	-	7	הכנסות אחרות
2,028,959	(6,077)	30,019	451,263	111,025	1,442,729	סך כל ההכנסות
1,768,219	-	-	402,417	51,939	1,313,863	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(48,496)	-	-	(105,298)	79,830	(23,028)	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,719,723	-	-	297,119	131,769	1,290,835	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
230,050	(1,444)	-	105,924	43,984	81,586	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
94,423	(4,633)	7,928	25,679	13,038	52,411	הוצאות הנהלה וכלליות
(4,409)	-	(3,222)	664	(419)	(1,432)	הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
2,039,787	(6,077)	4,706	429,386	188,372	1,423,400	סך כל ההוצאות
2,028	-	-	961	191	876	חלק ברווחי חברות כלולות
(8,800)	-	25,313	22,838	(77,156)	20,205	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
63,880	-	29,533	26,681	1,112	6,554	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
55,080	-	54,846	49,519	(76,044)	26,759	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
ליום 31 במרס, 2015						
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
10,382,700	-	-	4,123,356	1,013,322	5,246,022	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
20,244,724	-	-	-	61,573	20,183,151	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר					
אלפי ש"ח					
5,078,599	-	-	2,194,745	565,611	2,318,243
715,474	-	-	477,911	116,417	121,146
4,363,125	-	-	1,716,834	449,194	2,197,097
912,544	(18,322)	66,821	88,715	34,460	740,870
219,571	-	-	-	-	219,571
118,122	(5,988)	14,692	87,061	7,779	14,578
7,945	-	7,918	-	-	27
5,621,307	(24,310)	89,431	1,892,610	491,433	3,172,143
4,675,736	-	-	1,645,867	296,880	2,732,989
(493,567)	-	-	(319,024)	(64,703)	(109,840)
4,182,169	-	-	1,326,843	232,177	2,623,149
946,725	(6,132)	-	445,794	181,712	325,351
395,929	(18,178)	29,757	104,255	49,640	230,455
52,946	-	42,575	2,352	846	7,173
5,577,769	(24,310)	72,332	1,879,244	464,375	3,186,128
13,499	-	-	2,464	1,996	9,039
57,037	-	17,099	15,830	29,054	(4,946)
(97,335)	-	(28,497)	(16,631)	(9,206)	(43,001)
(40,298)	-	(11,398)	(801)	19,848	(47,947)
ליום 31 בדצמבר, 2015					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
10,559,500	-	-	4,252,149	1,022,614	5,284,737
21,361,189	-	-	-	62,164	21,299,025

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין
 חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי
 תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016					
ענפי רכב חובה	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (**)	רכב רכוש	רכב חובה	
סה"כ	אחרים (**)	אחרים (**)	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
769,213	102,556	162,014	343,212	161,431	פרמיות ברוטו
152,773	27,663	96,392	25,428	3,290	פרמיות ביטוח משנה
616,440	74,893	65,622	317,784	158,141	פרמיות בשייר
(169,699)	(21,198)	(15,092)	(90,230)	(43,179)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
446,741	53,695	50,530	227,554	114,962	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,675	823	1,618	1,239	(2,005)	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
20,733	1,897	19,103	(303)	36	סך כל ההכנסות
469,149	56,415	71,251	228,490	112,993	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
624,697	129,143	70,258	215,040	210,256	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(124,738)	(36,331)	(50,343)	(18,104)	(19,960)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
499,959	92,812	19,915	196,936	190,296	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
113,406	15,584	33,412	54,964	9,446	הוצאות הנהלה וכלליות
23,689	3,242	5,761	9,427	5,259	הוצאות מימון
483	117	196	75	95	סך כל ההוצאות
637,537	111,755	59,284	261,402	205,096	חלק ברווחי חברות כלולות
669	172	28	115	354	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(167,719)	(55,168)	11,995	(32,797)	(91,749)	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
13,893	3,671	341	2,195	7,686	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
(153,826)	(51,497)	12,336	(30,602)	(84,063)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
4,657,527	1,388,263	550,396	783,553	1,935,315	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2015					
סה"כ	ענפי		רכב רכוש	רכב חובה	
	חבויות	ענפי רכוש			
	אחרים (**)	ואחרים (*)			
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
695,001	96,502	159,761	287,226	151,512	פרמיות ברוטו
141,018	21,172	93,145	24,110	2,591	פרמיות ביטוח משנה
553,983	75,330	66,616	263,116	148,921	פרמיות בשייר
(130,983)	(24,591)	(14,207)	(58,535)	(33,650)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
423,000	50,739	52,409	204,581	115,271	פרמיות שהורווחו בשייר
4,681	1,398	1,539	1,775	(31)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
23,582	1,736	21,506	340	-	הכנסות מעמלות
451,263	53,873	75,454	206,696	115,240	סך כל ההכנסות
402,417	51,085	110,321	163,952	77,059	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(105,298)	(19,753)	(73,438)	(8,811)	(3,296)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
297,119	31,332	36,883	155,141	73,763	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
105,924	15,051	32,432	49,341	9,100	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
25,679	3,515	6,245	10,218	5,701	הוצאות הנהלה וכלליות
664	111	361	62	130	הוצאות מימון
429,386	50,009	75,921	214,762	88,694	סך כל ההוצאות
961	239	36	128	558	חלק ברווחי חברות כלולות
22,838	4,103	(431)	(7,938)	27,104	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
26,681	7,015	19	2,622	17,025	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
49,519	11,118	(412)	(5,316)	44,129	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
4,123,356	1,252,414	477,428	561,113	1,832,401	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2015 (בלתי מבוקר)
3,190,187	780,133	145,600	514,169	1,750,285	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרס, 2015 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (**)	סה"כ	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
471,848	946,214	528,570	318,100	2,264,732	פרמיות ברוטו
10,509	57,714	331,583	101,920	501,726	פרמיות ביטוח משנה
461,339	888,500	196,987	216,180	1,763,006	פרמיות בשייר
425	(45,862)	4,328	(5,063)	(46,172)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
461,764	842,638	201,315	211,117	1,716,834	פרמיות שהורווחו בשייר
39,347	16,258	9,408	23,702	88,715	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	4,375	74,764	7,922	87,061	הכנסות מעמלות
501,111	863,271	285,487	242,741	1,892,610	סך כל ההכנסות
357,566	721,339	330,602	236,360	1,645,867	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(1,050)	(42,677)	(223,643)	(51,654)	(319,024)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
356,516	678,662	106,959	184,706	1,326,843	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
38,255	210,552	133,664	63,323	445,794	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,866	41,713	25,370	14,306	104,255	הוצאות הנהלה וכלליות
462	313	1,153	424	2,352	הוצאות מימון
418,099	931,240	267,146	262,759	1,879,244	סך כל ההוצאות
1,438	320	88	618	2,464	חלק ברווחי חברות כלולות
84,450	(67,649)	18,429	(19,400)	15,830	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(10,783)	(1,497)	85	(4,436)	(16,631)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
73,667	(69,146)	18,514	(23,836)	(801)	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,793,162	659,819	524,137	1,275,031	4,252,149	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015 (מבוקר)
1,723,154	621,689	146,009	853,756	3,344,608	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2015 (מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה							נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ, 2016
פוליסות ללא מרכיב חסכון			מספחים		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה בלתי מבוקר אלפי ש"ח	תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
603,253	7,250	98,371	345,459	-	134,023	18,150	
257,081	-	-	256,303	-	778	-	
66,091	-	-	24,491	3,243	16,587	21,770	
358,220	(986)	27,570	284,435	7,941	6,134	33,126	
(15,538)	-	-	(14,875)	47	(757)	47	

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015	
		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990	פרמיות ברוטו	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה מבוקר				
2,318,243	28,254	376,587	1,281,237	-	555,434	76,731	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
1,818,997	-	-	1,818,753	(1)	237	8	
283,378	-	-	99,033	10,671	119,934	53,740	
2,674,894	22,396	235,198	1,355,683	2,922	862,195	196,500	
58,095	-	-	58,046	20	6	23	

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו
ביום 31 במרס, 2016

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
<u>163,368</u>	<u>26,970</u>	<u>117,763</u>	<u>258</u>	<u>18,377</u>
<u>137,268</u>	<u>12,843</u>	<u>63,551</u>	<u>522</u>	<u>60,352</u>

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו

נתונים לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר, 2015

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
<u>556,807</u>	<u>63,564</u>	<u>419,635</u>	<u>1,009</u>	<u>72,599</u>
<u>296,880</u>	<u>45,702</u>	<u>288,824</u>	<u>981</u>	<u>(38,627)</u>

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו

באור 4: - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
74,937	72,762	75,300	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
7,202,014	6,707,549	7,154,505	נכסי חוב סחירים
4,191,450	4,117,068	3,878,431	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
4,354,121	4,035,978	4,338,276	מניות
4,472,247	4,157,644	4,461,632	השקעות פיננסיות אחרות (**)
20,219,832	19,018,239	19,832,844	סך הכל השקעות פיננסיות
1,245,185	1,533,438	1,747,580	מזומנים ושווי מזומנים
130,874	135,092	137,618	אחר
<u>21,670,828</u>	<u>20,759,531</u>	<u>21,793,342</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
<u>463,381</u>	<u>480,485</u>	<u>454,026</u>	(*) כולל נכסים שנמדדו לפי עלות מופחתת בהתאם להוראת שעה שפרסם המפקח
<u>521,277</u>	<u>562,134</u>	<u>516,588</u>	השווי ההוגן של הנכסים כאמור

(**) השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר נמדדים בשווי הוגן באופן עיתי, החברה מעריכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 4 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 במרס, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר אלפי ש"ח				
7,154,505	75	1,164,744	5,989,686	השקעות פיננסיות:
3,424,405	10,564	3,413,841	-	נכסי חוב סחירים
4,338,276	49,078	15,455	4,273,743	נכסי חוב שאינם סחירים
4,461,632	1,180,416	1,467,369	1,813,847	מניות
19,378,818	1,240,133	6,061,409	12,077,276	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

ליום 31 במרס, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר אלפי ש"ח				
6,707,549	-	1,203,566	5,503,983	השקעות פיננסיות:
3,636,583	8,598	3,627,985	-	נכסי חוב סחירים
4,035,978	39,446	9,223	3,987,309	נכסי חוב שאינם סחירים
4,157,644	1,089,707	1,184,100	1,883,837	מניות
18,537,754	1,137,751	6,024,874	11,375,129	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר אלפי ש"ח				
7,202,014	75	1,187,527	6,014,412	השקעות פיננסיות:
3,728,069	2,352	3,725,717	-	נכסי חוב סחירים
4,354,121	27,347	6,578	4,320,196	נכסי חוב שאינם סחירים
4,472,247	1,203,884	1,350,725	1,917,638	מניות
19,756,451	1,233,658	6,270,547	12,252,246	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב		
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75	יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(38,467)	(32,030)	(389)	(6,048)	-	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
55,060	32,940	22,120	-	-	רכישות
(21,564)	(21,564)	-	-	-	מכירות
(6,791)	(6,370)	-	(421)	-	פדיונות
18,237	3,556	-	14,681	-	העברות אל רמה 3
<u>1,240,133</u>	<u>1,180,416</u>	<u>49,078</u>	<u>10,564</u>	<u>75</u>	יתרה ליום 31 במרס, 2016
(28,553)	(22,146)	(389)	(6,018)	-	סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2016

בתקופת הדוח לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב		
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,131,371	1,078,686	38,671	14,014	604	יתרה ליום 1 בינואר, 2015 (מבוקר)
(3,047)	(4,426)	775	604	-	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
42,971	42,971	-	-	-	רכישות
(27,524)	(27,524)	-	-	-	מכירות
(885)	-	-	(885)	-	פדיונות
(5,135)	-	-	(5,135)	-	העברות מתוך רמה 3
<u>1,137,751</u>	<u>1,089,707</u>	<u>39,446</u>	<u>8,598</u>	<u>604</u>	יתרה ליום 31 במרס, 2015
6,591	6,035	775	(219)	-	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2015

העברות מתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב		
			שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,131,371	1,078,686	38,671	14,014	-	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
3,418	3,473	(3,756)	4,334	(633)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
217,664	217,664	-	-	-	רכישות
(103,507)	(95,939)	(7,568)	-	-	מכירות
(9,139)	-	-	(9,139)	-	פדיונות
1,097	-	-	389	708	העברות אל רמה 3
(7,246)	-	-	(7,246)	-	העברות מתוך רמה 3
<u>1,233,658</u>	<u>1,203,884</u>	<u>27,347</u>	<u>2,352</u>	<u>75</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
<u>(2,144)</u>	<u>4,296</u>	<u>(5,920)</u>	<u>113</u>	<u>(633)</u>	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 31 במרס, 2016	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,541,151	3,273,929
3,032,737	3,375,359
5,573,888	6,649,288

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2015	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,539,814	3,362,560
2,995,847	3,452,832
5,535,661	6,815,392

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2015	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,528,172	3,238,925
3,064,443	3,374,936
5,592,615	6,613,861

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

ליום 31 במרס, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
2,981,755	53	421,818	2,559,884	נכסי חוב סחירים
174,915	8,907	-	166,008	מניות
970,014	172,812	505,405	291,797	השקעות פיננסיות אחרות
<u>4,126,684</u>	<u>181,772</u>	<u>927,223</u>	<u>3,017,689</u>	סה"כ

ליום 31 במרס, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
2,856,640	-	431,735	2,424,905	נכסי חוב סחירים
205,191	7,006	-	198,185	מניות
991,781	141,042	559,575	291,164	השקעות פיננסיות אחרות
<u>4,053,612</u>	<u>148,048</u>	<u>991,310</u>	<u>2,914,254</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
3,117,997	53	373,844	2,744,100	נכסי חוב סחירים
179,453	1,627	-	177,826	מניות
931,837	177,188	472,457	282,192	אחרות
<u>4,229,287</u>	<u>178,868</u>	<u>846,301</u>	<u>3,204,118</u>	סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב סחירים	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
178,868	177,188	1,627	53	יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(1,270)	(1,263)	(7)	-	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
(2,198)	(2,112)	(86)	-	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
12,566	5,193	7,373	-	רכישות
(5,378)	(5,378)	-	-	מכירות
(2,000)	(2,000)	-	-	פדיונות
1,184	1,184	-	-	העברות אל רמה 3
<u>181,772</u>	<u>172,812</u>	<u>8,907</u>	<u>53</u>	יתרה ליום 31 במרס, 2016
(8,052)	(8,045)	(7)	-	סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2016

בתקופת הדוח לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב סחירים	
בלתי מבוקר				
150,664	144,526	6,138	-	יתרה ליום 1 בינואר, 2015 (מבוקר)
507	507	-	-	סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד
(2,409)	(3,277)	868	-	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח כולל אחר
5,509	5,509	-	-	רכישות
(6,223)	(6,223)	-	-	מכירות
<u>148,048</u>	<u>141,042</u>	<u>7,006</u>	<u>-</u>	יתרה ליום 31 במרס, 2015
3,436	3,436	-	-	סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2015

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב סחירים	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
150,664	144,526	6,138	-	יתרה ליום 1 בינואר, 2015
5,727	7,057	(297)	(1,033)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
(7,685)	(6,273)	(1,412)	-	סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר
44,860	44,860	-	-	רכישות
(15,784)	(12,982)	(2,802)	-	מכירות
2,162	-	-	2,162	העברות אל רמה 3
(1,076)	-	-	(1,076)	העברות מתוך רמה 3
<u>178,868</u>	<u>177,188</u>	<u>1,627</u>	<u>53</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
				סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015
<u>9,764</u>	<u>11,857</u>	<u>(1,642)</u>	<u>(451)</u>	

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס		ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס	
	2015	2016		2015	2016
	שווי הוגן		ערך בספרים		
מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					
1,125,040	970,620	1,148,266	1,021,769	835,194	1,021,218
304,167	319,644	309,170	275,663	277,379	276,597
9,172	10,617	8,184	3,913	4,676	3,628
1,438,379	1,300,881	1,465,620	1,301,345	1,117,249	1,301,443
44,526	175,327	32,301	44,526	175,327	32,301
1,482,905	1,476,208	1,497,921	1,345,871	1,292,576	1,333,744
1,027,790	798,748	1,050,018	919,396	661,211	915,787

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

כתבי התחייבויות נדחים (*)
שטרי הון שהונפקו לחברה האם
פיקדון צובר ריבית

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים
סך התחייבויות פיננסיות
מזה כתבי התחייבות נדחים (*)
המהווים הון משני והון שלישוני

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור התחייבויות פיננסיות אשר מוכרות בשווי ההוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

31 במרס, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
32,301	-	32,301	-	נגזרים

31 במרס, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
175,327	-	172,315	3,012	נגזרים

31 בדצמבר, 2015				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
44,526	-	44,526	-	נגזרים

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה SOLVENCY II, נדרשת החברה לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם היא חשופה ולקבוע הון אשר לדעתה יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו. החברה הגדירה כהון נדרש (הון יעד) את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה, ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שהחברה תשאף לשמור עליו, וכי אין ודאות כי החברה תעמוד בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 על תיקונייהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

ליום	ליום	
31 בדצמבר	31 במרס	
2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
2,258,362	2,334,172	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
1,474,622	1,435,416	הון ראשוני בסיסי
268,518	266,017	הון ראשוני מורכב
1,743,140	1,701,433	סך הכל הון ראשוני
406,035	404,220	הון משני מורכב
215,587	213,727	הון משני נחות
621,622	617,947	סך הכל הון משני
297,774	297,840	הון שלישוני מורכב
2,662,536	2,617,220	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
404,174	283,048	עודף לתאריך הדוח (*)
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
342,795	360,141	פעילות בביטוח כללי
8,827	8,855	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
883,389	897,955	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
3,670	3,784	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
51,702	49,124	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
463,892	501,964	נכסי השקעה ונכסים אחרים
140,383	131,822	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
160,467	169,987	סיכונים תפעוליים
61,879	69,182	ערבויות
2,258,362	2,334,172	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. הערכות ליישום Solvency II

בשנים האחרונות מקדם אגף שוק ההון את יישום הוראות הדירקטיבה האירופאית Solvency II (להלן - הדירקטיבה), לגבי חברות ביטוח בישראל. הדירקטיבה נועדה ליצור משטר אחיד לפיקוח על חברות הביטוח, שהינו מבוסס סיכונים ונועד להבטיח את כושר הפירעון והלימות ההון של חברות הביטוח. הוראות הדירקטיבה מהוות שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת הלימות ההון.

בחודש יולי 2015 פרסם הפיקוח מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום Solvency II המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

- מבטח שאינו עומד בדרישות ההון בשנה הראשונה ליישום הדירקטיבה, יידרש לנקוט באמצעים הנדרשים על מנת לכסות את החוסר בהון או להקטין את פרופיל הסיכון על מנת להבטיח עמידה בדרישות ההון עד ליום 31 בדצמבר, 2018.

- דרישת הון מוקטנת על חלק מהמניות המוחזקות ע"י המבטח ביום 31 בדצמבר, 2016, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך שבע שנים עד שתגיע לשיעורה המלא.

החברה ממשיכה להיערך ליישום הדירקטיבה.

בהתאם להנחיות הפיקוח מונו "צוותי מפתח" שבאחריותם לדאוג ליישום הדירקטיבה.

כמו-כן, בחברה מונו ועדות דירקטוריון כאחראיות על פיקוח ובקרה על תהליך ההיערכות והתרגילים הכמותיים הנערכים במסגרת התהליך, כנדרש ע"פ הוראות הדין.

למודל, בשלב הנוכחי, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות ההון המשתקפות ממנו עשויות להיות תנודתיות מאוד. החברה עוקבת אחר ההתפתחויות על מנת להיערך למסגרת החדשה ככל שתקבע.

בחודש אפריל 2016 פרסם המפקח הנחיה לביצוע תרגיל IQIS5 על בסיס הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015, הכוללת, בין היתר, שינויים בהתאמות הנדרשות לשוק הישראלי. על חברות הביטוח להגיש את תוצאות התרגיל עד ליום 7 באוגוסט, 2016.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של אישור תביעה כייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבידור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית ("בקשת האישור" ו-"שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה ("שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף ב' ס"ק 1, 3, 5, 7, 9-20, סעיף ג' ס"ק 1-2 וסעיף ד' ס"ק 1 להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיף ב' ס"ק 2, 4, 6 ו-8 להלן, אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט המחוזי, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אלא אם להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה בתביעה לגופה תתקבלנה והתובענה, אף אם תנוהל כתובענה ייצוגית, תידחה.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
1.	01/2008 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הטענה הינה גבייה ביתר ושלא כדין לכאורה של מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". עילות תביעה: הפרת הוראות הדין הרלבנטיות, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מבוטח אשר נגבה ממנו בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות", ובסכום הנסיבות החורגים מהוראות הדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 1 בינואר, 2014 הגיש המפקח את עמדתו התומכת בעיקרה בעמדת המשיבות. התובענה מצויה בשלב הסיכומים. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ- 2.3 מיליארד ש"ח, בגין תקופה של 7 השנים האחרונות. מתוכם יוחסו לחברה כ- 229 מיליון ש"ח.

(1) תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

(2) מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

(3) סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
2.	04/2008 ב"ד אזורי לעבודה י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הפליה לרעה לכאורה של נשים במסגרת פוליסות "ביטוחי מנהלים" וזאת על ידי הענקת גמלא חודשית נמוכה לנשים מבוטחות, בהגיען לגיל פרישה, מזו שמקבל מבוטח זכר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר אך גביית פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שנגבה מהגברים, על אף ששיעורי התמותה הנמוכים יותר של נשים. עילות תביעה: הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה. סעדים מבוקשים: קביעה כי: (א) ההפליה בה נהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; (ב) 1) השוואת מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל. או 2) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של חברי הקבוצה המיוצגת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה.	כלל הנשים העובדות שיש להן פוליסות ביטוח אצל הנתבעת, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים.	ביום 17 באוגוסט, 2014, החליט ביה"ד האזורי לעבודה לאשר את התובענה כייצוגית ואת הקבוצה, תוך החלטה גם על נשים שאינן עובדות אך ברשותן פוליסת ביטוח בתקופה הרלוונטית. ביום 3 בדצמבר 2014, הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר קבע כי הערעור מצריך תשובה מצד המשיבות, ובתוך כך הורה לתובעת להגיש תשובה. ביום 1 באפריל 2015, הגישו המשיבות תגובה לבקשת רשות הערעור. ביום 16 באפריל 2015, קבע בית הדין הארצי, כי יש מקום ליתן רשות ערעור ולקיים דיון בפני מותב.	מאות מיליוני ש"ח.
3.	08/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	אי תשלום שיפוי למבוטחי המשיבה בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה, תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. סעד מבוקש: השבת תגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון.	כל מבוטח אשר קיבל מהחברה החל מיום 1 באפריל, 2004, תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה ולא קיבלו את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. ביום 2 ביולי, 2012 נחתם והוגש לאישור בית המשפט, הסדר פשרה בין התובע הייצוגי לבין המשיבות. ביום 22 בדצמבר, 2014 החליט ביהמ"ש לאשר את הסדר הפשרה, אם וככל שהצדדים יסכימו למספר תיקונים, וזאת בהודעה שיגישו לבית המשפט. בדיון שהתקיים בחודש פברואר 2014, העלו המשיבות טענות שונות לגבי התיקונים שהציע בית המשפט בהחלטה האמורה. ביום 20 באפריל 2015, התקבלה עמדת המפקח בקשר עם טענות הנתבעות. הצדדים התבקשו להודיע האם לאור האמור בעמדת היועמ"ש, ניתן להעביר לבדוק את המשך בדיקת הפשרה. ביום 3 במאי, 2015, הודיעו הצדדים לבית המשפט כי אינם מתנגדים להמשך הבדיקה בידי הבודק.	כ-23 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
3.					בית המשפט קיבל את ההודעה וקבע כי על הצדדים לעדכנו בדבר התקדמות הבדיקה ו/או תוצאותיה. בחודש פברואר 2016, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה על הצדדים להגיש לבית המשפט הסדר פשרה מתוקן (בעקבות ממצאי הבודק וחלק מהעברות הנתבעות, שהתקבלו). בהתאם להחלטה, הוגש הסדר פשרה מתוקן לאישור של בית המשפט.	
4.	04/2009 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' החברה.	הטענה בתובענה היא שבפוליסות ביטוח בריאות בהן המבוטח בחר שלא לתבוע את הפוליסה ולקבל את מחצית ערכו של "טופס 17" הנתבעת עורכת חישוב של תגמולי הביטוח, באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה. עילות התביעה: הטעיה והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: השבת תגמולי ביטוח לחברי הקבוצה וצו המחייב את הנתבעת לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה.	כלל המבוטחים בביטוח בריאות שעברו ניתוח אלקטיבי שבעלויותיו נשאה קופת החולים בה הם חברים, ולא הנתבעת.	ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית בעילה של הפרת חוזה. ביום 4 בפברואר, 2013 החליט ביהמ"ש העליון לדחות את בקשת רשות הערעור שהגישה הנתבעת על החלטת האישור, תוך שהוא מציין כי לחברה שמורות כל טענותיה, היה ויוגש ערעור על פסק הדין הסופי. ביום 4 באפריל, 2013, הוגש כתב תביעה מתוקן ע"י התובעת, בהמשך לכך, הגישה החברה כתב הגנה. ביום 8 במאי, 2016 ניתן פסק דין הדוחה את התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית.	סכום העולה על 10 מיליון ש"ח.
5.	04/2010 מחוזי - מרכז	המועצה הישראלית לצרכנות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הטענה כלפי הנתבעות הינה הפרה לכאורה של החובות המוטלות על המשיבות לאיתור בעלי זכויות (מבוטחים, מוטבים ו/או יורשים), אי איתור בעלי זכויות, אי העברת כספים, בהגיע המועד לכך לידי האפוטרופוס הכללי, זאת תוך התעשרות שלא כדין בשל גביית דמי ניהול בשיעור העולה על המותר או מתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות המפקח, הטעיה, חוסר תום לב, הפרת חוזה, רשלנות, הפרת חובת נאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: מתן צווים מתאימים שיחייבו את המשיבות לקיים את הוראות המפקח בעניין איתור בעלי הזכויות הנ"ל, השבה של כספים שנגבו שלא כדין ומינוי בעל תפקיד לצורך אכיפת הצווים שנתבקשו כאמור או מתן סעד אחר לטובת הקבוצה.	כל בעלי הזכויות בנכסים המצויים בידי המשיבות, באחריותן או בשליטתן, ואשר המשיבות לא הביאו לידיעתם את דבר היותם בעלי נכסים כאמור.	התובענה מצויה בהליך גישור אשר במסגרתו הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה ("ההסדר"). הצדדים ממתינים להחלטה בבקשה לאישור ההסדר.	לא כומת.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
6.	04/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ובריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הטענה העיקרית בתובענה הינה שבעת ביטול הביטוח, מכל סיבה שהיא, המשיבות גובות פרמיות עודפות שלא כדין ממבוטחים. כמו כן, לפי הטענה בעת ביצוע החזר פרמיה של החלק היחסי שנגבה ביתר, ההחזר מבוצע בערכים נומינליים. עילות תביעה: הפרות חוק הפיקוח וחוק חוזה הביטוח, חוסר תום לב, הטעיה, מצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה.	כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין המשיבות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה על ידי המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח.	ביום 23 ביוני, 2015, אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית לגבי חלק מהעילות והסעדים שנתבקשו. הצדדים פועלים לגיבוש הסדר. המשיבות.	כ- 225 מיליון ש"ח לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
7.	04/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	גביית כספים, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, המהווים לטענת התובעים שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". עילות תביעה: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרום חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח על הביטוח והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; תנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים מבוקשים: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה; מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה".	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח של המשיבות או של מי מהן ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים".	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. ביום 19 בנובמבר, 2012, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בתיק תוך פירוט עמדתו בנוגע לגביית "גורם פוליסה". בחודש מאי 2014 הגיש המפקח באמצעות היועץ המשפטי לממשלה עמדה נוספת מטעמו לבית המשפט ובהמשך לדיון שהתקיים בחודש ספטמבר 2014, בו נדונה, בין היתר, שאלת השפעה אפשרית של אישור התובענה על יציבות המשיבות. התובענה מצויה בהליך גישור. ביום 22 במרס, 2015, התקיים דיון במהלכו התבקשו היועץ המשפטי לממשלה והמפקח על הביטוח להביע עמדתם בקשר להצעת המגשרים להסכם גישור. ביום 10 ביוני, 2015, הוגש הסדר פשרה על ידי הצדדים, לאישור בית המשפט. ביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסדר הפשרה ועל קבלת התייחסות היועץ המשפטי לממשלה להסדר. ביום 18 באוקטובר, 2015, ובהמשך להגשת חוות דעת הבודק והתנגדות שהוגשה להסדר הפשרה, התקיים דיון בו הביע בית המשפט עמדתו הראשונית לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את ההסדר כפי שהוגש ותוך שהוא ממליץ לצדדים לשפר את תנאי ההסדר באופן משמעותי, בית המשפט ציין כי לאחר קבלת עמדת הנתבעות ועמדת בא כח היועץ המשפטי לממשלה, תינתן החלטה ביחס להסדר הפשרה וככל שיידחה ביחס לבקשות האישור. ביום 25 בפברואר, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 21 באפריל, 2016 הגישו הנתבעות תגובתן לעמדת היועץ המשפטי לממשלה ולהצעת בית המשפט.	סך של כ- 254 מיליוני ש"ח מתוך סך כולל של כ-2.3 מיליארד המיוחס לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
8.	06/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	עיכוב תשלום תגמולי ביטוח, בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט. סעד מבוקש: תשלום הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה הנ"ל לאחר עיכוב מחמת עיקול ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	ביום 12 בדצמבר, 2012, אישר בית המשפט את הבקשה כתובענה ייצוגית, תוך שהוא קובע כי יש להגביל את הקבוצה הרלבנטית לתובענה כך שתתייחס רק לזכאים שעילת תביעתם קמה שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה כנ"ל. עילות התביעה בגינן אושרה התובענה היא זכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית המייצגים את טובת ההנאה שהפיקו הנתבעות בתקופת העיכוב בשל העיקול. בהמשך להודעת ב"כ התובע הייצוגי הופסקו הליכי הגישור ובית המשפט הורה על הגשת כתב הגנה וכתב תשובה על ידי הצדדים. התובענה מצויה בשלב ההוכחות. בין הצדדים מתקיימים מגעים לסיום ההליך בפשרה.	כ- 43 מיליון ש"ח מתוך סך כולל של כ- 350 מיליון ש"ח, המיוחס לכלל הנתבעות.
9.	12/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	טענה להפליה בשל כך שהמשיבות מסווגות, לכאורה בניגוד להוראות הדין, כלי רכב מסוג הפנאי-שטח והמיני-וואנים אשר יוצרו עד שנת 2007 ("כלי הרכב"), מועד כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף רישוי הרכב, כרכבים מסחריים מסוג N-1 ולא כרכבים פרטיים מסוג M-1. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שייצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר החל משנת 2008 ואילך, שינו המשיבות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידן ככלי רכב פרטיים. עילות תביעה: עילת ההשבה; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות חקוקות לפי חוק הפיקוח וחוזר ביטוח בעניין נושא התובענה דנן; חוסר תום לב ואי גילוי נאות; הטעיה; דוקטרינת הציפיות הסבירות; עוולת הרשלנות הכללית; התנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: להצהיר כי הסכומים שנגבו מחברי הקבוצה בגין פוליסות ביטוח בהן סווגו רכבים פרטיים כרכבים מסחריים נגבו שלא כדין ולהורות לנתבעות להשיבם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית; מתן כל סעד אחר כפי שנראה לבית המשפט לנכון לעשות בנסיבות העניין; ותשלום גמול למבקשים בשיעור של 5% מסכום ההשבה ושכר טרחה לבאי כוחם בשיעור של 15% מהסכום האמור.	מבוטחים אשר התקשרו בחוזה לביטוח רכב בביטוח חובה ו/או רכוש, מיום 9 בינואר, 2007, אשר ברישיון הרכב שברשותם ו/או היה ברשותם במועד הרלוונטי, מופיע הסיווג M-1, ואשר נגבתה מהם פרמיית ביטוח בהתאם לסיווג רכבם ככלי רכב מסחרי.	כ- 72 מיליון ש"ח.	

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
10.	09/2013 מחוזי - מרכז	מבוטחת בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	טענה לגבייה עודפת של דמי ביטוח חובה לרכב ע"י המשיבות, לאור חישוב גילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג דרך קבע ברכב נכון למועד כריתת חוזה הביטוח ולא באופן יחסי לתקופת הביטוח, כך שהחל מיום הולדתו של הנהג הצעיר, ייגבה תעריף יחסי מופחת. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, חוסר תום לב ורשלנות. סעדים מבוקשים: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושלא כדין בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, צו המורה על הפסקת התנהלות זו וצו המורה על תיקון מערכות המחשב של המשיבות כך שדמי הביטוח יחושבו אוטומטית יחסית לגילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע.	כל מי שהתקשר עם המשיבות בחוזה ביטוח חובה לרכב, ושילם דמי ביטוח ביתר כתוצאה מחישוב גילו של הנהג הצעיר ביותר הנוהג דרך קבע ברכב נכון למועד כריתת חוזה הביטוח ולא באופן יחסי לתקופת הביטוח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	כ-28 מיליון ש"ח.
11.	10/2013 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	טענה בדבר עדכון פרמיות הביטוח במהלך חיי הפוליסה עקב שינוי גיל המבוטח במועד מוקדם מדי וכן בדבר קביעה בפוליסה של מדד בסיס בהתאם ליום הראשון בחודש בו ביקש המבוטח להתקבל לתכנית ביטוח ולא במועד בו התקבל לתכנית בפועל. עילות תביעה: הפרה של הוראות הדין ובכלל זה הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א-1981, חוק הפיקוח ותקנותיו וכן חוזרי המפקח; חוסר תום לב; הפרת ההסכמים עם המבוטחים; התעשרות שלא כדין על חשבונם. סעדים מבוקשים: החזר סכומי הפרמיות העודפים שנגבו, לטענת המבקשים שלא כדין, וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שצורף על ידי המשיבות או מי מהן לתכניות ביטוח אשר בה מועד עדכון הפרמיה הינו מועד מוקדם מן המועד בו הייתה אמורה הפרמיה להתעדכן ו/או שבה נקבע מדד בסיס נמוך מזה שהיה אמור להיות מדד הבסיס.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בשלב הסיכומים.	כ-35 מיליוני ש"ח מתוך סך של כ-399 מיליון ש"ח המיוחס לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
12.	12/2013 מחוזי - ים	מבוטחים בביטוח בריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הפלייה ופגיעה בכבוד ובזכות לשוויון לאור סירוב המשיבות לבטח לקוחות בעלי מוגבלויות בביטוחי פרט, בניגוד, לכאורה, להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 ("חוק השוויון"). עילות תביעה: הפרת חוק השוויון, חוק החוזים (חלק כללי), התשמ"א-1981, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, חוסר תום לב, אפליה ופגיעה בזכות לשוויון. סעדים מבוקשים: פיצוי של חברי הקבוצה הרלוונטיים בסכום הנזק; לקבוע ולהצהיר כי - המשיבות פעלו בניגוד לסימן ח' לחוק השוויון, פגעו בכבודם של המבקשים וחברי הקבוצה בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, והפרו את חובת תום הלב במו"מ; לחייב את המשיבות להציג נוהל בכל הנוגע לסירוב הענקת ביטוח לבעלי מוגבלויות; להעניק כיסוי רטרואקטיבי לחברי הקבוצה, לאחר הליך חיתומי.	כל תושבי מדינת ישראל, הלוקים במגבלה כלשהי, על פי ההגדרה בחוק השוויון, בין אם פיזית ובין אם נפשית, ובין אם פנו למשיבות בבקשה לבטחם ונדחו, ובין אם לאו, משום שידעו כי אין סיכוי שהמשיבות יסכימו לצרפם לביטוחים אלו עקב מוגבלותם, וזאת החל מכניסתו לתוקף של סימן ח' לחוק השוויון, בשנת 2005.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם השיבה לבקשה. לאחרונה עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הליכי הגישור שהתנהלו ביניהם הופסקו ולאחר הדיון המקדמי מחדש ינואר 2016, על בא כוח המבקשים להודיע האם בכוונתו להגיש בקשת הסתלקות. ביום 13 באפריל, 2016, הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה להסתלקות מבקשת האישור, במסגרתה התבקש בית המשפט לפסוק שכר טרחה וגמול משמעותיים לתובעים הייצוגיים ולבאי כוחם. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית משפט.	כ- 230 מיליון ש"ח, לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
13.	04/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה.	גביית דמי ביטוח ביתר ושלא כדין בגין הצמדה לא סימטרית של דמי הביטוח למדד, רק בעליית המדד ולא כאשר המדד יורד מתחת למדד הבסיס. עוד נטען, כי המשיבה נוקבת במדד בסיס נמוך ממדד הבסיס שאמור להיות וכי ערכי מדד הבסיס שבפירוט החיובים שונים מאלו שבהם נוקבת החברה בפוליסות. עילות תביעה: הפרת הסכם לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב לפי סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת הוראות המפקח, הטעיה לפי סעיף 55 לחוק הפיקוח והפרת סעיף 58 לחוק זה, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (איסור גביית תוספת לדמי הביטוח), התשמ"ג-1983 והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (1) להורות לנתבעת להשיב לכל תובע הנמנה על הקבוצה המיוצגת, את הכספים שנגבו מהם ביתר, בתוספת הפרשי הצמדה למדד ובתוספת ריבית מיוחדת ולחילופין ריבית כדין; (2) לפסוק פיצוי לקבוצה או לציבור בגין הפירות שנצברו לטובת המשיבה על הכספים שנגבו ביתר שלא כדין; (3) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחיובי יתר בגין הצמדת דמי הביטוח למדד וליישם את הוראות הדין המורות על הצמדה סימטרית של דמי הביטוח; (4) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחישוב הפרשי הצמדה על פי מדד בסיס שאיננו המדד הידוע במועד תחילת תקופת הביטוח ו/או תחילת תקופת השינוי שגרר תשלום של דמי ביטוח נוספים.	כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבטוחו על ידי החברה בפוליסות ביטוח ו/או תוספות לפוליסות, בענפי הביטוח הכללי, אשר שילמו לחברה בשבע השנים שקדמו לתובענה, הפרשי הצמדה בגין דמי ביטוח, מבלי שהחברה הפחיתה את תשלום דמי הביטוח מדדים שליליים, כאשר המדד היה נמוך ממדד הבסיס בפוליסה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. בית ש"ח. המשפט מינה מומחה מטעמו בתיק.	כ- 31 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
14.	06/2014 מחוזי - ים	מבוטח בביטוח חיים למשכנתא נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	גביית תשלומי פרמיה עודפים, כביכול, בפוליסות לביטוח חיים המונפקות לצורך ביטוח משכנתא, באמצעות קביעת סכומי ביטוח שהינם גבוהים מסכום ההלוואה בבנק המלווה וזאת תוך התעלמות, בין היתר, ממסלולי המשכנתא השונים בעלי הריביות השונות. עילות תביעה: רשלנות והפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; הפרת סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח; הפרת חובת תום הלב וכן התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבה של הפרשי הפרמיות (לפי הטענה) בין הפרמיות אותן היו אמורים לשלם, בהתאם ליתרת הלוואה בבנק המלווה, לפרמיות ששולמו בפועל, בתוספת פיצוי בגין עוגמת נפש; (ב) להורות למשיבות לשנות את אופן פעולתן, כך שתחשיב סכום הביטוח, וכנגזרת - סכום הפרמיה, יתבסס על נתונים מדויקים של הלווים, ויעודכן באופן יזום על ידי המשיבות מידי חצי שנה, לפחות; (ג) להורות לנתבעות למסור למבוטחים מידע מפורט בדבר אופן חישוב סכום הביטוח והפרמיה, לרבות אפשרות עדכון אודות גובה יתרת הלוואה על ידי הלווים.	כל מי שהיה או הינו מבוטח של אחת או יותר מן המשיבות, בפוליסת ביטוח חיים לצורך ביטוח הלוואת משכנתא אותה נטלו באחד הבנקים למשכנתאות בישראל, ואשר כתוצאה מההתנהלות המתוארת לעיל, סכום הביטוח ממנו נגזרות פרמיות הביטוח שנדרשו לשלם, בשבע השנים האחרונות, עלה על יתרת הלוואה בבנק.	כ-114 מיליון ש"ח.	

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
15.	01/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת תאונות אישיות וביטוח חיים נ' החברה.	אי תשלום תגמולי ביטוח למבוטחים, בפוליסות תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים הכוללות נספח "נכות מתאונה", מקום בו נגרמה למבוטחים נכות צמיתה כתוצאה מתאונה, לרבות ובמיוחד מסוג צלקת אסתטית ואשר המשיבה מוצאת אותה כנכות בלתי תפקודית. עילות תביעה: הפרת חוזי הביטוח והפוליסות, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חוק הפיקוח והטעיה. סעדים מבוקשים: קביעה כי יש לשלם לחברי הקבוצה תגמולי ביטוח, בהתאם לאחוז הנכות שנקבע להם על ידי המוסד לביטוח לאומי, גם בגין פגיעות אסתטית כאמור.	מבוטחים בפוליסת תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים: נספח נכות מתאונה, אצל החברה, שנפגעו בתאונה ואשר נקבעה להם בגינה נכות לצמיתות בעטיה של פגיעה, אשר החברה מגדירה כבלתי תפקודית.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב ההוכחות.	לא כומת. מוערך במיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
16.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' החברה	התעלמותה (לפי הטענה) של הנתבעת במודע ובמכוון, כמדיניות, מחובתה על פי דין ומכוח ההלכה הפסוקה, כאשר היא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית כדין. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, קיפוח, הפרת הוראות המפקח על הביטוח והפרת חובה חקוקה. הסעדים מבוקשים: להצהיר ולקבוע כי הנתבעת מפרת את חובתה לצרף ריבית והצמדה כדין לתגמולי ביטוח המשולמים על ידה ולהורות לה לתקן את מדיניותה באופן מיידי מכאן ואילך; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה ריבית צמודה כדין כהגדרתה בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 או בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית שנקבעה בפוליסה (הגבוה מביניהם), בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל, או לחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לנתבעת ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה הפרשי הצמדה וריבית בגין תשלום חסר שבוצע על ידה, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בחסר ועד למועד בו תשלם הנתבעת לחברי הקבוצה את הריבית הצמודה; בנוסף ו/או לחילופין, היה ובית המשפט יקבע כי פיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי, להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה. ייצוג, כי על פי הנטען בבקשה, תובענות בגין אותה עילה וכן בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות הוגשו כנגד חברות ביטוח נוספות ואושרו לאחרונה כייצוגיות ובשלן הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.	כ- 50 מיליוני ש"ח לכל הפחות

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
17.	09/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב (מקיף) נ' החברה וכנגד 4 חברות ביטוח נוספות	גביית דמי הביטוח ביתר בגין ביטוח רכב מקיף, המחושבים לפי שווי רכב גבוה משווי הרכב בפועל כפי שהוא משוקלל על ידי הנתבעת בעת מקרה ביטוח של אובדן גמור, במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", ובפרט כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת ליסינג. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוק חוזה הביטוח, היות החוזה פסול ולא חוקי ונוגד את תקנות הציבור, חוסר תום לב, גזל לפי דיני הנזיקין ועוד. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר בניגוד לדין מהמבוטחים, בצירוף ריבית כדין; להצהיר כי המשיבות אינן רשאיות לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; ליתן צו מניעה האוסר על המשיבות להמשיך בפרקטיקה של הגבייה ביתר כאמור וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו, בשבע השנים האחרונות, ביטוח מקיף מאת המשיבות בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, שבפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג אובדן גמור או אובדן גמור להלכה יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 550 מיליון ש"ח לכל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
18.	11/2015 מחוזי-מרכזי	העמותה למען משרתי המילואים נ' החברה וכנגד 5 חברות ביטוח נוספות	גבייה פסולה, לפי הטענה, של פרמיות ביטוח ממבוטחים המשרתים במילואים, אשר מחויבים בפרמיית ביטוח מלאה גם במהלך תקופת שירות המילואים, למרות שהכיסוי הביטוחי שניתן בפוליסה בתקופה כאמור חלקי וחסר, ושוויו נמוך משמעותית מהפרמיות הנגבות ממנו בפועל. עילות התביעה: עשיית עושר ולא במשפט; תנאי מקפח בחוזה אחיד; אפליה פסולה; הפרת חובה חקוקה; הפרת חובת הגילוי היזום וקיום חוזה בחוסר תום לב. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד גבייתם ועד למועד השבתם בפועל; להורות למשיבות, מכאן ואילך על התאמת גביית פרמיית הביטוח של המבוטחים בתקופת שירות המילואים וכן להורות על ידוע המבוטחים בדבר המגבלות החלות על מימוש הפוליסה מכח הדין הצבאי.	כל מי שהייתה או שנמצאת פוליסת שכללה שעניינה מילואים, למשיבות השנים להגשת בקשה זו ועד למועד אישורה כייצוגית, פרמיות ביטוח בתקופה בה המבוטח היה מצוי בשירות מילואים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה. עשרות מיליוני ש"ח.	לא כומת

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
19.	03/2016 מחוזי-מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה	הפחתה מתגמולי הביטוח סכומי מע"מ ו/או פיצוי בגין ירידת ערך וביצוע תשלום מופחת של שכר טרחת שמאי, לכאורה, בניגוד לדין. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, תרמית, הפרת חוק הפיקוח, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב) התשמ"ו-1986 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב. סעדים מבוקשים: חיוב המשיבה להשיב את סכומי המע"מ, סכומי ירידת הערך שלא שולמו לחברי הקבוצה וכן את סכומים שלא שולמו בהחזר שכר טרחת שמאי, בערכים ריאליים כשהם כוללים הפרשי הצמדה וריבית כדין; ולקבוע כי שיטת ההפחתה לפיה פועלת המשיבה מנוגדת לדין ולהורות למשיבה לחדול מין השימוש בה.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי אשר לא תיקן את הנזק שנגזרם לרכוש המבוטח עובר להגשת תביעה לקבלת תגמולי ביטוח, ושולמו לו פיצויים, תגמולי ביטוח ו/או החזר שכר טרחת שמאי, שלפי הטענה, הופחתו מהם סכומים בניגוד לדין, ובכלל זה סכום המע"מ ו/או ירידת הערך, או חלקם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. הוערך בכ- 60 מיליון ש"ח בשנה.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
20.	04/2016 מחוזי - י-ם	מבוטחת בפוליסת נכות נ' החברה.	הטעייה לכאורה, בעת מענה לפניות ו/או תביעות לתשלום תגמולי הביטוח ושלילת תגמולי ביטוח ממבוטחים, לכאורה, בגין נכות שנגרמה להם בשל מחלה ו/או תאונה בהתבסס על טענת התיישנות לאחר 3 שנים מיום קרות מקרה הביטוח וזאת בניגוד להוראת תיקון 6 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, לפיה, תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח במקרים בהם נגרמה הנכות בשל מחלה ו/או תאונה תחל מהיום שקמה למבוטח הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. עילות התביעה: הפרה של הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, התנהגות שלא בתום לב בעת קיום החוזה בניגוד לסעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג-1973, ועשיית עושר ולא במשפט;	כל מבוטח החל מיום 18 במרס, 2014, ועד ליום בקשת האישור, בביטוח כלשהו, שאינו ביטוח לפי פקודת רכב מנועי ו/או ביטוח אחריות כמשמעותו בסעיף 65 לחוק חוזה ביטוח, ושעמדה לו ו/או עומדת לזכותו, עילת תביעת	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 416 מיליון ש"ח.

באור 6 - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בנוסף לתובענות המהותיות ולבקשות לאישורן כייצוגיות, המתוארות לעיל, שאושרו או שטרם אושרו, קיימות תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות כאמור, אשר סכום התביעה בכל אחת מהן אינו מהותי ולפיכך לא נכלל לגביהן תיאור מפורט בדוחות הכספיים:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
1.	11/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הפחתת סכומי הנזק הנתבעים על ידי צד ג', בטענה ל"רשלנות תורמת" מצדו של צד ג', ללא הנמקה. וזאת, בניגוד להוראות הדין וחוזרי המפקח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	6 מיליון ש"ח.
2.	03/2016 מחוזי-ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' החברה	חיוב בפרמיה מוגדלת (בגין הגדלת סכום הביטוח) למן ה- 1 לחודש בו הוגדל סכום הביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, גם באותם מקרים שבהם בפועל הורחבה הפוליסה (כלומר, סכום הביטוח הוגדל) לאחר ה- 1 לחודש.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 14 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	02/2014	חברי	אי מימוש זכות ההשתתפות העומדת לקופות החולים, לכאורה, מכוח הדין כלפי חברות הביטוח לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות שירותי הבריאות הנוספים (השב"ן) ביחס למקרים בהם קיימת חפיפה בחבות בין לבין חברות הביטוח במסגרת פוליסות ביטוח בריאות הנמכרות על ידן. עיקר החפיפה הנטענת הינה בתחום הניתוחים (בחירת מנתח ועלויות נלוות) ובתחום הייעוץ הרפואי. עוד נטען כי חברות הביטוח מתמרצות, לכאורה, את המבוטחים להפעיל את תוכניות השב"ן בקופות החולים באמצעות גמול כספי על מנת להימנע כביכול מלספוג את התממשות הסיכון של האירוע הביטוחי תוך גלגול הסיכון לכאורה לקופות החולים ובראשן הכללית. עילת התביעה: התעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש: מימוש זכות ההשתתפות של קופות החולים כלפי חברות הביטוח על ידי חיוב כל אחת מחברות הביטוח לשלם להן לפחות מחצית מהתשלומים שנשאה בהן לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות השב"ן ברכיב הניתוחים ובחירת מנתח בישראל והן ברכיב הייעוץ הרפואי בשבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, וזאת במקרים בהם למבוטחי הקופות קיים ביטוח בריאות מסחרי בגין רכיבים אלה.	החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 14 במאי 2015 נערך דיון בטענתן המקדמית של קופות החולים וחברות הביטוח באשר לשאלת מעמדם של המבקשים בהגשת בקשת האישור ביום 11 ביוני, 2015, קבע בית המשפט כי חבר באגודה עותמנית רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה נגזרת בשם האגודה. על החלטה זו הגישו קופות החולים בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אליה הצטרפו המבטחות. ביום 2 במרס, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט, לפיה לתובעים לא עומדת הזכות להגיש תובענה נגזרת כנגד קופות החולים.	3.5 מיליארד ש"ח, ביחס לכללית. 1.7 מיליארד ש"ח, ביחס למכבי.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ה. תובענות שהסתיימו:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	03/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	עניינה של התובענה הינה גביה ביתר של פרמיית ביטוח חובה לרכב לתקופה של שנה שלמה, גם כאשר תעודת הביטוח משולמת על ידי המבוטח במועד המאוחר מהתאריך הנקוב בתעודת הביטוח, ונכנסת לתוקף רק במועד התשלום.	ביום 5 באפריל 2016, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי פסק דין הדוחה את בקשת האישור ובכך באה התובענה לידי סיום.	4.35 מיליון ש"ח.
2.	07/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה.	עניינה של התובענה הינה תשלום מופחת, לכאורה, של תגמולי ביטוח בפוליסות מסוג "נכות מתאונה" על בסיס נכות פחותה מזו שנקבעה לתובעים והוסכם עליה בפוליסה.	ביום 9 במאי, 2016, הוגשה בקשה להסתלקות מבקשת האישור כתובענה ייצוגית, ללא צו להוצאות. בית המשפט אישר את בקשת ההסתלקות והורה על דחיית התביעה האישית של המבקשים. בכך באה התובענה לידי סיום.	כ-50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

הסכום הנתבע	כמות תביעות	
אלפי ש"ח		
		תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:
53,000	2	צוין סכום המתייחס לקבוצה
225,000	1	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	1	לא צוין סכום התביעה
		בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:
855,254	11	צוין סכום המתייחס לקבוצה
1,196,000	3	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	4	לא צוין סכום התביעה
5,200,000	1	תביעות מהותיות אחרות (*)

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר של התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 22 מיליוני ש"ח (ליום 31 במרס, 2015 - כ- 28 מיליוני ש"ח וליום 31 בדצמבר, 2015 - כ- 22 מיליוני ש"ח).

(* ראה סעיף ד' לעיל).

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה לבין המבוטחים ו/או צדדים שלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. על כן בתחומים אלו בקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

באור 6 - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

כמו כן, קיימת חשיפה, אשר בשלב זה לא ניתן להעריכה או לכמתה, לתקלות באופן תפעול המוצרים בתחום החיסכון ארוך הטווח ובתחום הבריאות המאופיינים כאמור באורך חיים ממושך וכפופים לשינויים רגולטוריים ואחרים, תכופים ומורכבים, לשינויים ותוספות לנוסח המוצרים ולשינויים רבים אחרים המבוצעים לאורך חיי המוצר, לרבות על ידי המבוטחים ו/או המעסיקים ו/או מי מטעמם, ביחס לכיסויים הביטוחיים ו/או ביחס להפקדות למרכיב החיסכון. מורכבות ושינויים אילו נוגעים, בין היתר, להיקפי ההפקדות ושיעורן, לרכיבי המוצר השונים, לאופן שיוך הכספים למבוטחים ו/או למרכיבים השונים של המוצרים, למועד זקיפתם, לזיהוי פיגורים בהפקדות ולטיפול בהם. מורכבות זו מועצמת לאור ריבוי הגורמים המעורבים בניהול המוצרים ותפעולם ולעתים תוך מתן הנחיות סותרות מצדם או מטעמם.

החברה עוסקת באופן שוטף בלימוד, איתור, ניטור וטיפול בסוגיות העולות עקב המורכבויות האמורות, לרבות אגב פניות ציבור, מעסיקים ויועצים פנסיוניים, ישירות או באמצעות המפקח, הן ביחס למקרים פרטניים והן ביחס לסוגי מוצרים ו/או לקוחות. כמו-כן, ובהמשך להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים שפרסם המפקח בחודש נובמבר 2012 (מס' 16-9-2012) ואשר עניינו חובת גוף מוסדי לבצע פעולות טיוב שונות ביחס לנתונים וזכויות הלקוחות, החברה פועלת לביצוע הליך יסודי של בדיקה וטיוב של הנתונים במערכות התפעוליות והמיכוניות בתחום החיסכון ארוך הטווח להשגת יעדי החוזר. בשלב זה, החברה אינה יכולה להעריך את היקף ועלות הליכי הטיפול והטיוב האמורים ואת ההשלכות האפשריות שלהן, לרבות בגין מוצרים שנמכרו בעבר. כמו-כן, לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהן אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

באור 7 - מסים על ההכנסה

בחודש ינואר 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו - 2016, אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינוי האמור:

שיעור מס כולל	שיעור מס רווח	שיעור מס חברות	שנה
במוסדות כספיים	%		
37.58 (**)	17.75 (*)	26.5	2015
35.90	17.00	25.0	2016 ואילך

(*) שיעור מס משוקלל.
(**) לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.

השפעת השינוי בשיעור המס בתקופת הדוח הינה קיטון בהתחייבויות בגין מסים נדחים וגידול ברווח כולל אחר בסך של כ- 4,975 אלפי ש"ח. מתוך הסכום האמור, סך של כ- 3,599 אלפי ש"ח נזקף לסעיף מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד וסך של כ- 1,376 אלפי ש"ח נזקף לרווח כולל אחר.

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, (להלן: "החוק") מוקנית למוסד לביטוח לאומי ("מל"ל") זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם, אם המקרה משמש עילה לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלח"ד ("זכות שיבוב"), על פי הדין כאמור, המל"ל רשאי לתבוע את חברות הביטוח בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן.

בחודש יולי 2014, מונתה ועדה בין משרדית לבחינה ועדכון של הנתונים המשמשים את ביטוח לאומי בבואו לחשב את גובה הערך המהוון של הקצבאות ששולמו לנפגעי תאונות עבודה ואת אופן היווןן של אותן קצבאות, אשר נקבע בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 ("התקנות"), ואשר מבוססים על לוחות תמותה ושיעורי ריבית שלא עודכנו מאז שנת 1987.

בחודש מרס 2016 פורסמו מסקנות הוועדה כאמור הקובעות, בין היתר, כי יש לעדכן את התקנות הן לגבי מרכיב לוחות התמותה והן לגבי שיעור ההיוון (להלן - "ההמלצות"). כמו כן קובעות ההמלצות כי לאחר העדכון האמור יעודכנו התקנות אחת לארבע שנים. הוועדה ממליצה כי כל עוד לא נקבע אחרת, יעמוד שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית על 2% במקום 3% הקבועים בתקנות הקיימות.

להערכת החברה, לאור תיקון התקנות, יגדל גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המל"ל כנגד מבטחים בגין הקצבאות שזכאים להם נפגעי תאונות עבודה וכן יכול והדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לנפגעים בתביעות נכות ומוות אחרות.

לאור האמור, ביצעה החברה אומדן ראשוני בגין השפעת התיקון האמור ובהתאם לכך עדכנה את ההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 במרס, 2016, בענף רכב חובה ובענפי חבויות בסך של כ- 110 מיליוני ש"ח בשייר לפני מס וסך של כ- 71 מיליוני ש"ח נטו ממס לפי שיעור המס הסטטוטורי.

יודגש כי בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת התיקון האמור על התחייבויות החברה, שכן אין להן ביטוי של ממש בפסיקת בתי המשפט ולא בתשלומי התביעות הנוכחיים, ולפיכך ייתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מאומדני החברה והיא תידרש לעדכן את הערכותיה בהתאם.

ב. ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות

החברה מחשבת את עתודות ביטוח החיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח בריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה מירידה בריבית בתקופת הדוח, החברה הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח (כ- 60 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי), (סך של כ- 53 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, סך של כ- 19 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וסך של כ- 22 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). ברבעון המקביל אשתקד, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 186 מיליוני ש"ח (סך של כ- 119 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי), (סך של כ- 113 מיליוני ש"ח בביטוח חיים וסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות). בשנת 2015 הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בביטוח חיים (סך של כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס לפי שיעור המס הסטטוטורי).

ג. רפורמה ברכב חובה

(1) בחודש ינואר 2016, פורסם חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". בעיקרו, החוזר מעדכן את דמי הביטוח השיורי (באמצעות "הפול") לכלי רכב פרטיים ומסחריים, תוך קביעת הוראת שעה שלפיה בגין חוזים לביטוח חובה של רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון שמועד תחילתם מיום 1 במרס, 2016 ועד ליום 31 בדצמבר, 2016, לא תחול המגבלה הקובעת כי דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה אינם יכולים לחרוג משיעור של 90% מדמי הביטוח נטו עבור אותו מבוטח במסגרת תעריפי "הפול".

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ג. רפורמה ברכב חובה (המשך)

(2) בד בבד עם פרסום החוזר הנ"ל, פורסמה טיוטה לתיקון החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, המבקשת לבצע עדכון נוסף (ולמעשה הפחתה נוספת) של תעריפי "הפול" לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון, החל מיום 1 בינואר, 2017. אם וככל שהטיטה דגן תכנס לתוקף, לא יהיו חברות הביטוח רשאיות להנהיג, החל מהמועד האמור, תעריף נטו החורג מ-90% מדמי הביטוח נטו עבור אותו מבוטח במסגרת תעריפי "הפול".

(3) בחודש פברואר 2016, הגישו חברות הביטוח, באמצעות איגוד חברות הביטוח, וה"פול" עתירה לבג"ץ למתן צווים על תנאי (הכוללת גם בקשה למתן צו ארעי, צו ביניים ובקשה לקביעת מועד דיון דחוף), בקשר עם החוזר. במסגרת הדיון נקבע, בהסכמת הצדדים, כי הסעיף הקובע שלא יאושרו לחברות הביטוח דמי ביטוח נטו עבור רכב שאינו אופנוע העולים על 90% מתעריף "הפול" לרכב בעל מאפיינים זהים, ימחק.

החברה לומדת את הוראות התיקונים, אך להערכתה למכלול התיקונים, אלה שנכללו בחוזר ואלה שפורסמו כטיטה בלבד יכול שתהיה השפעה על כמות המבוטחים בפול כמו גם השפעה מהותית על דמי ביטוח בענף רכב חובה אשר עלולה לגרום לירידה ברווחיות ענף זה.

לכבוד בעלי המניות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי ביניים הנפרד לפי דרישת המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי ביניים הנפרד המובא לפי דרישת המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981 של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 במרס, 2016 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי ביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי ביניים הנפרד לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי ביניים נפרד מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי ביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות המפקח על הביטוח כפי שנקבעו בחוזר ביטוח 2015-1-15.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם
להנחיות המפקח על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט העניינים הבאים:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
- ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקה היחיד.

דוחות על המצב הכספי

ליום	ליום 31 במרס		
	31 בדצמבר	2015	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
341,465	345,194	334,743	נכסים בלתי מוחשיים
1,087,732	1,039,594	1,126,206	הוצאות רכישה נדחות
561,303	492,877	715,710	רכוש קבוע
247,103	247,914	232,772	השקעות בחברות מוחזקות
74,937	72,762	75,300	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
122,156	103,859	122,337	נדל"ן להשקעה אחר
1,568,617	1,493,243	1,676,160	נכסי ביטוח משנה
120,448	83,955	79,759	נכסי מסים שוטפים
190,976	212,456	208,631	חייבים ויתרות חובה
584,350	667,981	744,159	פרמיות לגבייה
20,219,832	19,018,239	19,832,844	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
3,117,997	2,856,640	2,981,755	נכסי חוב סחירים
5,592,615	5,535,661	5,573,888	נכסי חוב שאינם סחירים
179,453	205,191	174,915	מניות
931,837	991,781	970,014	אחרות
9,821,902	9,589,273	9,700,572	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
1,228,134	1,525,735	1,725,875	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
252,209	310,840	289,567	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>36,421,164</u>	<u>35,203,922</u>	<u>36,864,635</u>	סך כל הנכסים
<u>21,670,828</u>	<u>20,759,531</u>	<u>21,793,342</u>	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על המצב הכספי (המשך)

ליום	ליום 31 במרס			
	31 בדצמבר	2015		2016
מבוקר		בלתי מבוקר		
		אלפי ש"ח		
291,332	291,332	291,332	הון מניות	
333,486	333,486	333,486	פרמיה על מניות	
168,730	278,757	255,016	קרנות הון	
681,074	675,680	555,582	עודפים	
1,474,622	1,579,255	1,435,416	סה"כ הון	
			התחייבויות:	
10,559,500	10,382,700	11,035,279	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
21,361,189	20,244,724	21,410,359	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
141,152	205,801	116,187	התחייבויות בגין מסים נדחים	
113,082	134,353	121,051	התחייבויות בשל הטבות לעובדים	
1,425,748	1,364,513	1,412,599	זכאים ויתרות זכות	
1,345,871	1,292,576	1,333,744	התחייבויות פיננסיות	
34,946,542	33,624,667	35,429,219	סך כל ההתחייבויות	
36,421,164	35,203,922	36,864,635	סך כל ההון וההתחייבויות	

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח או הפסד

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
שהסתיימה	ביום 31 בדצמבר		
ביום	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
5,078,599	1,189,171	1,323,587	פרמיות שהורווחו ברוטו
715,474	166,470	184,215	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
4,363,125	1,022,701	1,139,372	פרמיות שהורווחו בשייר
912,781	836,184	(125,972)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
219,571	139,009	41,262	הכנסות מדמי ניהול
109,418	22,051	28,942	הכנסות מעמלות
7,945	7,099	353	הכנסות אחרות
5,612,840	2,027,044	1,083,957	סך כל ההכנסות
4,675,736	1,768,219	1,104,645	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(493,567)	(48,496)	(191,374)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,182,169	1,719,723	913,271	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
952,857	231,494	251,300	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
388,030	92,347	88,766	הוצאות הנהלה וכלליות
52,946	(4,409)	4,852	הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
5,576,002	2,039,155	1,258,189	סך כל ההוצאות
17,193	2,658	3,661	חלק בתוצאות חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
54,031	(9,453)	(170,571)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
9,074	(2,461)	(46,731)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
44,957	(6,992)	(123,840)	רווח נקי (הפסד)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2015	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
44,957	(6,992)	(123,840)	רווח נקי (הפסד)
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד</u>
(3,722)	1,596	(9,205)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(11,675)	134,122	23,640	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
(107,147)	(62,522)	(34,627)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
16,539	834	3,172	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
(106,005)	74,030	(17,020)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(40,992)	27,917	(8,564)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
(65,013)	46,113	(8,456)	<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד</u>
-	-	126,322	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
1,495	-	-	הערכה מחדש בגין בנייני משרד שייעודם שונה לנדל"ן להשקעה
7,175	(10,150)	(2,577)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
8,670	(10,150)	123,745	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
3,092	(3,828)	30,655	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
5,578	(6,322)	93,090	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
(59,435)	39,791	84,634	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(14,478)	32,799	(39,206)	סך-הכל רווח (הפסד) כולל

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

א. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2016				פירוט בסעיף	
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
2,981,755	-	2,959,965	21,790	ב	נכסי חוב סחירים
5,573,888	5,573,888	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
174,915	-	161,282	13,633	ד	מניות
970,014	-	788,999	181,015	ה	אחרות
<u>9,700,572</u>	<u>5,573,888</u>	<u>3,910,246</u>	<u>216,438</u>		סה"כ
ליום 31 במרס, 2015				פירוט בסעיף	
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
2,856,640	-	2,813,562	43,078	ב	נכסי חוב סחירים
5,535,661	5,535,661	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
205,191	-	189,320	15,871	ד	מניות
991,781	-	811,909	179,872	ה	אחרות
<u>9,589,273</u>	<u>5,535,661</u>	<u>3,814,791</u>	<u>238,821</u>		סה"כ
ליום 31 בדצמבר, 2015				פירוט בסעיף	
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
מבוקר					
אלפי ש"ח					
3,117,997	-	3,095,199	22,798	ב	נכסי חוב סחירים
5,592,615	5,592,615	-	-	ג	נכסי חוב שאינם סחירים
179,453	-	164,783	14,670	ד	מניות
931,837	-	770,253	161,584	ה	אחרות
<u>9,821,902</u>	<u>5,592,615</u>	<u>4,030,235</u>	<u>199,052</u>		סה"כ

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב סחירים

ליום 31 במרס, 2016		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
1,514,946	1,576,292	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,385,252	1,405,430	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
23	33	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
<u>2,900,221</u>	<u>2,981,755</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים
	<u>19,262</u>	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2015		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
1,489,463	1,622,326	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,177,670	1,233,923	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
350	391	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
<u>2,667,483</u>	<u>2,856,640</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים
	<u>26,420</u>	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2015		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	מבוקר	
אלפי ש"ח		
1,763,986	1,820,846	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,295,053	1,297,118	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
23	33	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
<u>3,059,062</u>	<u>3,117,997</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים
	<u>25,333</u>	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
	בלתי מבוקר
	אלפי ש"ח
3,273,929	2,541,151
3,375,359	3,032,737
6,649,288	5,573,888
	87,387

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2015	
שווי הוגן	ערך בספרים
	בלתי מבוקר
	אלפי ש"ח
3,362,560	2,539,814
3,452,832	2,995,847
6,815,392	5,535,661
	89,159

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2015	
שווי הוגן	ערך בספרים
	מבוקר
	אלפי ש"ח
3,238,925	2,528,172
3,374,936	3,064,443
6,613,861	5,592,615
	88,279

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ד. מניות

ליום 31 במרס, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
166,008	158,214	מניות סחירות
8,907	13,537	מניות שאינן סחירות
174,915	171,751	סך הכל מניות
35,460		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2015		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
198,185	166,313	מניות סחירות
7,006	7,580	מניות שאינן סחירות
205,191	173,893	סך הכל מניות
26,523		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2015		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
177,826	160,322	מניות סחירות
1,627	6,111	מניות שאינן סחירות
179,453	166,433	סך הכל מניות
34,278		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2016		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
601,200	630,697	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
302,959	339,317	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
904,159	970,014	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	34,713	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2015		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
622,222	682,363	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
266,379	309,418	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
888,601	991,781	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	30,018	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2015		
עלות	הערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
582,430	610,394	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
312,067	321,443	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
894,497	931,837	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	31,929	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

פרק ג': **נספחים**

דיווח
בדבר "הערך הגלום" (Embedded Value)
של
מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

ליום 31.12.2015

תוכן

3	1.	כללי
3	1.1	רקע והיקף הגילוי
4	1.2	הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד
4	1.3	פרקים עיקריים במסמך
4	1.4	הגדרות
5	1.5	הערות, הבהרות וסייגים
5	1.5.1	הערות, הבהרות וסייגים
6	1.5.2	השפעות אחרות
7	1.5.3	הטיפול בסיכונים
8	1.5.4	שיערוך נכסים לפי שווי הוגן
	1.5.5	הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה, מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
9	2.	מתודולוגית חישוב הערך הגלום
10	2.1	כללי
10	2.2	טיפול בסיכונים
11	2.3	הנחות כלכליות
11	2.3.1	תשואה, ריבית הוון ואינפלציה
11	2.3.2	מיסוי
11	2.4	הנחות דמוגרפיות ותפעוליות
12	2.4.1	הנחות דמוגרפיות
12	2.4.2	הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות
12	2.5	שיטת החישוב
12	2.5.1	הון עצמי מותאם (ANW)
12	2.5.2	ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)
12	2.5.3	עלות הון נדרש (CoC)
12	2.5.4	ערך עסקים חדשים (VNB)
13	2.6	טיפול באופציות והבטחות פיננסיות
13	2.7	ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV
15	2.8	מבחני רגישות
16	2.9	סקירת דוח הערך הגלום
17	3.	תוצאות (במיליוני ₪)
17	3.1	הערך הגלום נכון ל- 31/12/2015
17	3.2	ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2015
17	3.3	התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים
18	3.4	ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV
19	3.5	פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי של החברה לשנת 2015
20	3.6	ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

1. כללי

1.1 רקע והיקף הגילוי

על-פי חוזר המפקח על הביטוח, מיום 12 באוגוסט 2007 (חוזר ביטוח 1-11-2007) ("החוזר"), על חברות הביטוח לפרסם מידי שנה, יחד עם הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של השנה, מידע בדבר הערך הגלום ("Embedded Value" או "EV") בפוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות) לסוף השנה הקודמת. בהתאם לחוזר, מנורה מבטחים ביטוח בע"מ ("החברה"), מפרסמת בזה, את הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2015, לרבות התנועה בערך הגלום לשנת 2015.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע המפקח על הביטוח, אשר אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח, אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל (להלן: "הוועדה" ו-"דוח הוועדה"), למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 להלן, הכול כמפורט בסעיף כאמור.

אופן הגילוי בדוח זה הינו בהתאם לכללי הגילוי הכלליים בדוח הוועדה ולהוראות המפורטות בטיזת "פורמט הגילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתיאום עם הממונה. "פורמט הגילוי" טרם פורסם על ידי הממונה כתוספת לחוזר.

הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה מפורסמים באתר משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון (www.mof.gov.il).

לדוח זה מצורף דוח סקירה של סוקר חיצוני בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2015 וערך העסקים החדשים, המתנייחים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח לשנה שהסתיימה באותו מועד, וכן מבחני הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לשנת 2015.

1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד

קביעת הערך הגלום וערך העסקים החדשים (כהגדרת מונח זה להלן) התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ - "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח הערך הגלום, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

1.3 פרקים עיקריים במסמך

רקע כללי והסבר של שיטת החישוב.
התייחסות להנחות ששימשו בבסיס החישוב.
תוצאות הערך הגלום וערך עסקים חדשים.
תוצאות ניתוחי רגישות של הערך הגלום.
ניתוח התנועה של הערך הגלום

1.4 הגדרות

ההגדרות להלן מהוות הסבר תמציתי למושגים עיקריים, המשמשים להבנת הדיווח להלן. תיאורים והסברים מלאים נמצאים בכללים והעקרונות שבדוח הוועדה.

	ערך נוכחי של דווחים עתידיים
היוון תזרים הרווחים הצפויים העתידיים, הנובעים מהתיק הקיים של העסקים הכלולים (ראה סעיף 2.5.2 להלן).	או "PVFP"
ההון העצמי של החברה, לאחר מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף (ראה סעיף 2.5.1 להלן).	או "ANW"
עלות ההון הנדרש הינה ההשפעה, מבחינת בעלי המניות, על הערך הגלום בעקבות דרישת החזקת הון מינימלי (ראה סעיף 2.5.3 להלן).	"עלות ההון הנדרש"

<p>הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים בניכוי עלות ההון הנדרש.</p>	<p>"שווי תיק בתוקף" או "VIF"</p>
<p>הערך הגלום מורכב מצירוף שני הרכיבים הבאים: "שווי תיק בתוקף" (VIF); ו- "הון עצמי מותאם" (ANW). יובהר כי ההון העצמי המותאם הינו ההון העצמי המתייחס למכלול הפעילויות של החברה ולא בגין העסקים הכלולים ב-VIF בלבד. כמו כן יובהר כי שווי התיק בתוקף אינו כולל: עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי). תחומי פעילות אחרים של חברות בשליטתה של החברה כגון פעילות סוכנויות ביטוח. היכולת ליצור עסקים נוספים בעתיד (מוניטין).</p>	<p>"הערך הגלום Embedded Value" או "EV"</p>
<p>ערך נוכחי של רווחי העסקים אשר נמכרו במהלך השנה מלפני תאריך הדיווח.</p>	<p>"ערך עסקים חדשים" או "Value of New Business" או "VNB"</p>
<p>העסקים הכלולים בחישוב שווי התיק בתוקף: פוליסות אישיות ארוכות טווח בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2015, כולל הנחת הגדלות עתידיות בפרמיה והפקדות חד-פעמיות הנובעות מגידול בשכר, בגין פוליסות אלו. פוליסות קבוצתיות בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2015. על פי הכללים והעקרונות שבדוח הוועדה הוערכו רווחיהן של פוליסות אלו רק עד למועד החידוש הבא של הפוליסות.</p>	<p>"עסקים כלולים"</p>

1.5 הערות, הבהרות וסייגים

1.5.1 הערות, הבהרות וסייגים

כאמור לעיל, הערך הגלום חושב בהתאם למתודולוגיה ולכללים ולעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions),

דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח, וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום. סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי הערך הגלום יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר:

1. גורמים כלכליים (לדוגמא- ריבית היוון ותשואות).
2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא- שינויים בתמותה ותחלואה).
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים.
4. מיסוי.
5. שינויים בסביבה העסקית.

תוצאות עתידיות, הסוטות מההערכות שבוצעו על בסיס "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" הן טבעיות וצפוי שיתרחשו אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים האמורים. על כן צפוי, כי התוצאות בפועל מדי שנה תהיינה שונות מאלו החזויות במודל הערך הגלום ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

1.5.2 השפעות אחרות

א. ענף הבריאות

לאור שינויים שנערכו לאחרונה במדיניות הממשלה ובמדיניות הממונה בתחום שירותי הבריאות בישראל בכלל ובתחום ביטוחי הבריאות הפרטיים בפרט, פורסמו לאחרונה מספר הוראות רגולציה וחקיקה שעיקרן הגברת התחרות והשקיפות אשר עשויות להשפיע על פעילות החברה בתחום זה.

בחדש אפריל 2015, פרסמה המפקחת חוזר שעניינו "עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט", בחוזר נקבעו הוראות בדבר תנאי הביטוח בפוליסת בריאות פרט, תקופת הביטוח ואופן חידוש הביטוח. בין היתר, נקבע כי תקופת הביטוח של פוליסות אלו תחודש אחת לשנתיים לכלל המבוטחים ללא בחינה מחודשת של המצב הרפואי וללא תקופת אכשרה נוספת. עוד נקבע כי על המבטח לפנות לכלל המבוטחים הקיימים אצלו ערב מועד התחילה, הנזכר להלן, ולהציע להם לעבור לפוליסה העדכנית שתואמת את הוראות החוזר. חוזר זה חל על ביטוחי בריאות בענף מחלות ואשפוז, למעט ביטוח אובדן כושר עבודה, ביטוח סיעודי, ביטוח שיניים, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח רפואי לעובדים זרים. מועד התחילה של החוזר נקבע ליום 1 בפברואר 2016.

להערכת החברה, החוזר המתואר לעיל, אשר מטרתו להפחית את עלות הכיסוי הביטוחי ולהגביר את השקיפות בכיסויים הביטוחיים והתחרות בין חברות הביטוח, עשויים להשפיע על רווחיות החברה. בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת על הערך הגלום של

הרפורמה הנ"ל. קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6.

ב. הפסקת שיווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

בתחילת שנת 2013, ובהתאם להוראות חוזר שפרסם הממונה בחודש נובמבר 2012, הפסיקו חברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ("מקדמי קצבה מובטחים") (למעט, בתנאים מסוימים, ביחס למי שמלאו לו לפחות 60 שנים במועד המכירה), והחלו לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים.

בחודש דצמבר 2015, פרסמה המפקחת - חוזר שעניינו "שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים". בהתאם לחוזר, ניתן יהיה לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלוי תשואה עם מקדם קצבה מובטח, למבוטחים עם פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדם קצבה מובטח בחברת ביטוח אחרת, המבקשים לבצע נידוד לחברה. בחוזר נקבעו, בין היתר, הוראות בכל הנוגע למקדמי הקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לרבות בכל הנוגע לתמחורם, אופן שיווקם ואופן עדכוןם. כמו כן, נקבע בחוזר כי דירקטוריון המבטח יקבע מדיניות לעניין שיווק פוליסות אלו ולעניין הפחתת דמי הניהול אגב שימור של פוליסות קיימות במבטח הכוללות מקדם קצבה מובטח, וזאת בשים לב לסיכונים הגלומים בפוליסות אלו. החוזר חל החל ממועד פרסומו. להערכת החברה ההוראות יאפשרו למבוטחים לנייד את החיסכון שלהם תוך שמירה על המקדם המובטח ובכך יגדל כוח המיקוח של החוסכים אל מול חברות הביטוח שיתחרו ביניהן על הפחתה בדמי ניהול אגב שימור.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת, על הערך הגלום, של הרפורמה הנ"ל, יחד עם שינויים נוספים אפשריים אשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני. על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור הביטולים.

1.5.3 הטיפול בסיכונים

להלן סייגים ביחס להערכת הערך הגלום המפורטת בדו"ח זה, הנובעים מהאופן שבו חישבה החברה את הערך הגלום:

- הנחות בחישוב הערך הגלום - לא נלקחו בחשבון סיכונים קיצוניים אשר ההסתברות להתרחשותם נמוכה מאוד ואשר אין ביכולתה של החברה להעריך את הסתברויות התרחשותם ואת השפעתם על החברה, כגון סיכונים תפעוליים.
- כמו כן, ההנחות הדמוגרפיות שביסוד המודל גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות אשר לא כללו אירועים קיצוניים. אי

לכן, ישנה אפשרות תיאורטית לתרחישים קיצוניים שהחברה לא לקחה בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודל, על-אף הניסיון לקבוע הנחות ריאליות אשר יתאימו לניסיון בפועל בטווח הארוך.

- ביסוד המודל קיימת הנחה כי לא קיימת התאמה (קורלציה) בין גורמי הסיכון השונים, אשר עלולה להשפיע על הערך הגלום באופן מהותי. בשל היעדר נתונים מספקים לבחינת הקורלציה האמורה, לא נבדקה הנחה זו ע"י החברה.
- על פי ההנחות והכללים של הוועדה, ההנחות אמורות להיקבע, בין היתר, כך שתתקבל התוחלת של הערך הגלום לבעלי המניות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות הערך הגלום לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי.
- הערך הגלום מבוסס על התיאוריה לפיה משקיעים אינם זקוקים לפיצוי עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון, ועל ההנחה כי ניתן לפזר את חוסר הוודאות כאמור. בפועל, יתכן ולא ניתן לפזר חלק מהסיכונים הדמוגרפיים והתפעוליים. בהעדר שוק נזיל ועמוק לפיו ניתן להעריך את "מחיר הסיכון" שהשוק נותן לסיכונים אלה, ובהיעדר מתדולוגיה מוסכמת לכימות מחיר השוק הרעיוני לסיכונים אלה, לא הקטנו את הערך הגלום בגין סיכונים אלה.
- יצוין כי הוועדה התקשרה עם יועצים אקטואריים מחו"ל על מנת לגבש מתודולוגיה ראוייה ומעשית לפיה יותאם הערך הגלום באופן שישקף את עלות הסיכונים הבלתי מגודרים. צפוי כי התאמה זו תתבטא בהפחתת הערך הגלום הן ביחס לשווי תיק בתוקף (VIF) והן ביחס לשווי העסק החדש (VNB) כך שאלו ישקפו באופן הולם יותר את שווים בהתחשב בכל הסיכונים, כולל הסיכונים הלא מגודרים, וזאת בהתאם לפרקטיקה המקובלת בדיווחי הערך הגלום בעולם. התקיימו דיונים בישראל עם היועצים ואולם נכון למועד פרסום דוח זה טרם התקבלו מסקנות סופיות, ולפיכך הוועדה טרם גיבשה מתודולוגיה סדורה בעניין זה. לאור זאת לא בוצעה ההתאמה האמורה בדיווח זה.
- על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור ההיוון. יש להדגיש כי, כאמור לעיל, אין בידי החברה להעריך כמותית, באופן אובייקטיבי ומדעי, את השפעת הסוגיות הנ"ל על הערך הגלום, ועל-כן, הרגישויות שהוצגו אינן מהוות הערכה שכזו, אלא הן מספקות כלי למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות לפי שיקול דעתם.

1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן

בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, לא הותאם שווים החשבונאי של כל נכסי החברה לשווי ההוגן, אלא רק הנכסים החופפים לעסקים הכלולים בערך הגלום. יצוין כי אג"ח מיועדות בביטוח חיים הוערכו, מסיבות טכניות, בהתאם לעלותם המותאמת בספרים, תוך התחשבות בריבית שזכאיות איגרות החוב הללו, באופן שהביא לכך ששוויים ההוגן נכלל בערך הגלום.

1.5.5 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה, מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

יודגש, כי כאמור לעיל שווי התיק בתוקף איננו כולל עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי), וכן אינו כולל תחומי פעילות אחרים של החברות בשליטתה של החברה, ואת היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין).

כן יודגש, כי הערך הגלום אינו מתייחס למנורה מבטחים החזקות בע"מ, חברת האם של החברה, שלה פעילויות ועסקים נוספים.

כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 1.5.3 לעיל. מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום איננו מיצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה, ואת שווי השוק או את השווי הכלכלי של מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

2. מתודולוגית חישוב הערך הגלום

2.1 כללי

עקרונות חישוב הערך הגלום נעשו בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 לעיל, הכל כמפורט בסעיף האמור. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו - ללא מקדמי שמרנות. המודל אינו כולל שווי של מכירות עתידיות, אך מבחינת רמת ההוצאות וכדומה, החישוב מניח המשך פעילות עסקית. הערך הגלום לוקח בחשבון השפעות של שינויים רגולטוריים אשר פורסמו עד סוף שנת הדיווח.

2.2 טיפול בסיכונים

סיכונים פיננסיים (סיכוני שוק) - סיכוני השוק נלקחו בחשבון לפי עלותם הגלומה במחירי שוק, על ידי שימוש בטכניקה מימונית הנקראת Certainty Equivalent Approach. בטכניקה זו מקטינים את התשואות הצפויות לרמה של שיעורי ריבית חסרת סיכון. יצוין כי התזרים הצפוי מאג"ח מיועדות חושב על בסיס תשואת אג"ח אלו, ותזרים מזומנים בגינן הוון אף הוא לפי שיעור ריבית חסרת סיכון. לאחר התאמה זו, מהוונים את תזרימי המזומנים החזויים לפי ריבית חסרת סיכון, ללא צורך להוסיף פרמיית סיכון לשיעור ההיוון.

במסגרת התייעצות שמבוצעת בין הוועדה לבין היועצים מחו"ל, כאמור לעיל, הועדה יחד עם היועצים החלו לגבש מתודולוגיה אשר תיתן ביטוי לעובדה כי בפועל ניתן להניח תשואות עודפות על ריבית חסרת סיכון, לאור העובדה שניתן להשקיע בנכסים לא סחירים כנגד התחייבויות ביטוחיות שהן לא נזילות ולפיכך ניתן להניח תוספת לשיעור ריבית חסרת הסיכון אשר מתאים לנכסים סחירים ("פרמיית אי נזילות") כמקובל בפרקטיקה של דיווחי EV בעולם. נכון למועד פרסום דוח זה הועדה טרם גיבשה המלצות מפורטות וסופיות ולכן לא ניתן ביטוי ל"פרמיית אי הנזילות" במסגרת דו"ח זה.

סיכונים שאינם סיכוני שוק – חישוב הערך הגלום מתבסס על התיאוריה הפיננסית אשר על פיה, משקיעים אינם זקוקים לפיצוי נוסף בריבית ההיוון עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון. לכן, בהינתן הנחה זו, חושב הערך הגלום על-בסיס הנחות דמוגרפיות ותפעוליות שהן "הנחות הצפויות באופן מיטבי" ועל-ידי היוון של תזרימי המזומנים בשיעור ריבית חסרת סיכון, ללא הוספת מרווחים להנחות או לשיעור ריבית ההיוון. הוועדה בוחנת דרכים לכמת את הסיכונים שאינם ברי פיזור אולם טרם גיבשה המלצות מפורטות וסופיות בנושא.

2.3 הנחות כלכליות

2.3.1 תשואה, ריבית הוון ואינפלציה

התשואה העתידית וריבית ההיוון נקבעו על-פי עקום התשואות של ריבית חסרת סיכון צמודת מדד. שיעורי הריבית חסרת הסיכון (spot) נכון לסוף 2015 הינן:

לסוף שנה שיעור ריבית לסוף שנה שיעור ריבית לסוף שנה שיעור ריבית					
1.41%	2036	0.77%	2026	0.45%	2016
1.44%	2037	0.86%	2027	0.41%	2017
1.48%	2038	0.95%	2028	0.22%	2018
1.51%	2039	1.02%	2029	0.10%	2019
1.54%	2040	1.09%	2030	0.14%	2020
1.56%	2041	1.16%	2031	0.23%	2021
1.59%	2042	1.22%	2032	0.32%	2022
1.61%	2043	1.27%	2033	0.43%	2023
1.63%	2044	1.32%	2034	0.54%	2024
1.65%	2045	1.37%	2035	0.66%	2025

יצוין, כי אין צורך בהנחה מפורשת של אינפלציה עתידית כיוון שכל הסכומים במודל צמודים. כאשר פרמטר מסוים צפוי להשתנות שלא בהתאם לאינפלציה העתידית, נלקחה הנחה מפורשת של החריגה הצפויה מהאינפלציה העתידית.

2.3.2 מיסוי

מס סטטוטורי החל על מוסד כספי:

שיעור המס על מוסדות

שנה פיננסיים

37.58% 2015

37.18% 2016 ואילך

לא נכללה בחישוב הערך הגלום הפחתת שיעור המס על חברות שנחקקה לאחר מועד הדיווח.

2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

כל ההנחות להן השפעה מהותית על הערך הגלום נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי כל גורם דמוגרפי ותפעולי, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה (ראה גם סעיף 1.5).

2.4.1 הנחות דמוגרפיות

ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המבוססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו.

2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות

הוצאות הנהלה וכלליות חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחיר פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות לעסקים הכלולים, לרבות: הקצאת הוצאות לתחומים השונים (ביטוח חיים וביטוח בריאות) והעמסת הוצאות על פעילויות שונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות וכו'). החברה הניחה שההוצאות יעלו בעתיד בשיעור מדד המחירים לצרכן.

2.5 שיטת החישוב

2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)

סכום ההון העצמי נלקח מתוך הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015. סכום זה הוקטן בסכום הוצאות הרכישה הנדחות לפי היתרה במאזן, בניכוי העתודה למס נדחה שבגינה ובניכוי הטבת המס הצפויה בגין חלק הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות למס הכנסה. כמו כן, נוסף שיערוך לשווי הוגן של הנכסים המוחזקים במסגרת העסקים הכלולים בחישוב הערך הגלום.

2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)

הערך הנוכחי של רווחים עתידיים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים המצויים בידי החברה. מודל זה מאפשר ביצוע של תחזית תזרימי מזומנים עתידיים והיוונים.

2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)

בוצעה תחזית של ההון הנדרש על פי הדרישות הקיימות ובהתאם להתפתחות העתידית הצפויה של העסקים הכלולים. עלות ההון הינה היוון המס על רווחי השקעה על ההון הנדרש בגין העסקים הכלולים.

2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)

ערך העסקים החדשים מחושב כערך נוכחי של רווחים מעת המכירה עד תום תקופת הפוליסה. הערך נוכחי של הרווחים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים כדי לשקף את תרומת התפוקה של השנה לערך הגלום.

חישוב ה VNB נערך בגין האוכלוסיות הבאות:

- כל הפוליסות שהופקו בשנת 2015.
- כיסויים חדשים שהופקו במהלך 2015 כתוספת לפוליסות שהופקו לפני 2015.

- פוליסות קבוצתיות שחודשו במהלך 2015.

יובהר כי הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP) כולל את ערך הרווחים, מסוף שנת 2015 ואילך בגין עסקים חדשים כאמור.

2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות

לא קיימות בעסקים הכלולים אופציות והבטחות פיננסיות מהותיות לטובת המבוטחים.

2.7 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

הטבלה בסעיף 3.4 להלן מציגה את השינוי בערך גלום, מחולק למרכיבי ההון המותאם והשווי תיק (בניכוי עלות ההון), כולל העברות בין שני מרכיבים אלו. כל הסכומים מוצגים לאחר מס. השינוי מפורט לגורמי השפעה השונים שלו, כדלקמן:

1. **התאמות לערך גלום ליום 31.12.2014** - בסעיף זה נכללו תיקונים ביחס לנתוני הפתיחה, כולל שינויים במתודולוגית החישוב. בשנת הדו"ח בוצעו תיקונים טכניים למודל אשר הגדילו את הערך הגלום בסך של 61 מיליוני ש"ח. השינוי העיקרי היה בתיקון המודל בענף תאונות אישיות של 39 מיליוני ₪.

2. **שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות** - מדי שנה החברה מעדכנת את ההנחות לפיהן מעריכים את הערך הגלום. העדכונים בוצעו בהתאם לנתונים חדשים לגבי הניסיון בפועל ולשינויים בציפיות הנהלת החברה. השינויים הסתכמו בקיטון של הערך הגלום בסך 118 מיליוני ₪: קיטון של 68 מיליוני ₪ ב-ANW ושל 50 מיליוני ₪ ב-PVFP. השינוי ב-ANW נובע משינויים בהפרשות ברזרבות שונות ואילו השינוי העיקרי ב-PVFP נובע משינוי בהנחות מסחריות צפויות בפוליסות מסוג ריסק של 63 מיליוני ₪.

3. **רווח צפוי על ערך גלום** – הערך הגלום צפוי להניב רווחים אף אם החברה לא תמכור עסקים חדשים ולא תפעל בתחומים נוספים שאינם כלולים ב-EV. רווחים אלה נובעים מ-3 מקורות:

א. **תשואה צפויה על שווי התיק בתוקף בסוף התקופה הקודמת** – הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.

ב. **תשואה צפויה על ההון העצמי המותאם** – ההכנסות מהשקעות הצפויות מהנכסים העומדים כנגד ההון המותאם. הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפוי בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.

ג. **רווח כולל הצפוי לעבור משווי התיק בתוקף להון העצמי המתואם במהלך שנת 2015** - במהלך שנת 2015 ירד הרווח החזוי לשנת 2015 משווי התיק, והתווסף להון המותאם, כך

שבסך הכל מקור זה לא משפיע על סך ערך הגלום בכללותו, אלא מביא להעברה ממרכיב שווי התיק בתוקף למרכיב ההון המותאם. בהתאם לשיטת קביעת ההון העצמי המותאם, רווח זה אינו כולל השפעת הפחתת ה-DAC.

4. **השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגראפיות במהלך 2015** – מטבע הדברים, הניסיון בפועל לגבי שיעורי התביעות, הביטולים, ההוצאות וכדומה היו שונים במהלך התקופה מאלו שהונחו לצורך חישוב הערך הגלום. סטיות אלו משפיעות גם על הרווחים הצפויים לאחר השנה וגם על הרווחים של השנה עצמה, וההשפעות מוצגות בסעיף זה בנפרד על השווי תיק בתוקף ועל ההון המותאם בהתאמה. בנוסף, סעיף זה כולל את ההשפעה ממספר גורמים שכל אחד מהם לא מהותי להערכת החברה, הכוללים, בין היתר, שינויים לפוליסות ביטוח קיימות, תנאי ביטוח משנה או הסכמי עמלות עם סוכנים.

5. **רווח מעסקים חדשים** – הערך הגלום אינו כולל את הערך הצפוי להתווסף מעסקים חדשים שימכרו בעתיד. על כן, סעיף זה מציג את התוספת לערך הגלום לסוף התקופה הקודמת, עקב מכירת פוליסות ביטוח חדשות במהלך השנה. התוספת מחולקת להשפעה בפועל מהעסקים החדשים על הרווחים בתקופה עצמה (מוצגת תחת ההון המותאם) ולרווחים הצפויים מהעסקים החדשים בעתיד (ומוצג תחת השווי תיק בתוקף).

6. **הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV** – כאן מוצגת ההשפעה, על הרווחים בפועל בשנה, של ההוצאות החרוגות שלא נכללו בערך גלום, אלא יוחסו למכירות עתידיות. בשנת 2015 לא היו הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 6 "רווח תפעולי על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע בפעילות השוטפת של החברה, למעט ההשפעה מעסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ולפני ההשפעה של אינפלציה וגורמים כלכליים לא צפויים, כגון שינויים שלא היו צפויים בשיעורי הריבית בשוק, בשוק ההון ובאינפלציה.

7. **רווח מפריטים מיוחדים** - לא היה רווח מפריטים מיוחדים בשנת 2015.

8. **השפעת אינפלציה במהלך 2015** – סעיף זה כולל את השפעת תשואה רעיונית על הון החברה המתואם ועל כל תזרימי ה-VIF, בשיעור האינפלציה בשנת 2015 (-0.9%). בסעיפים הבאים מוצגת ההשפעה של התשואות הריאליות מעל המדד.

9. רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2015 ומשינויים להנחות כלכליות – סעיף זה כולל שלושה מרכיבים:

א. ההשפעה על שווי התיק כתוצאה משינויים בהנחות הכלכליות אשר מבוססות על הריביות בשוק בסוף השנה הקודמת לעומת ההנחות הכלכליות אשר מבוססות על ריביות השוק בסוף שנת 2015. הנחות אלו כוללות את ריבית ההיוון ואת התשואות הצפויות. במהלך שנת 2015 שונה שיעור המע"מ (מ-18% ל-17%) ובהתאם לכך השתנה שיעור המס שחל על מוסדות כספיים.

ב. ההשפעה מהסטיות של הפרמטרים הכלכליים בפועל במהלך השנה לעומת התשואה שהיתה צפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל הריבית חסרת הסיכון שהיו צפויים להתקבל. ההשפעה הינה בשני מרכיבי ה-EV:

- בהון המותאם - עקב ההשפעה על הרווח בעיקר מתשואות שונות מהצפוי על נכסי החברה העומדים כנגד ההון וכנגד עתודות הביטוח בגין העסקים הכלולים.
- בשווי התיק – עקב ההשפעה על הרווחים העתידיים כתוצאה מההשפעה על יתרות החסכון מהפער בין התשואות שהושגו בפועל מעל אלה שנצפו לפני שנה.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 9 "רווח על בסיס ערך גלום" בגין עסקים כלולים. סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע מפעילות שוטפת של החברה, כולל ההשפעות מגורמים כלכליים וכולל פריטים מיוחדים, אך ללא ההשפעה של עסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי).

10. רווח מעסקים לא-כלולים – סך הערך הגלום כולל את מלוא ההון העצמי של החברה, ועל כן חלק מהגידול/קיטון בערך הגלום מוסבר מהרווחים/ההפסדים של תחומי פעילות שאינם כלולים בשווי תיק. בסעיף זה (קיטון להון מותאם), כלולים הוצאות מימון שלא שויכו למגזרי הפעילות בסך 43 מיליוני ש"ח (לפני מס).

סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 10 הינו "רווח על בסיס ערך גלום", כולל רווח מעסקים לא כלולים", כאשר הרווח לעסקים לא כלולים נמדד על בסיס "רווח כולל" חשבונאי.

11. הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים, פעולות הון) – נובע מחיוב להון בסך 57 מיליוני ש"ח בעקבות אימוץ חוזר עמדת ממונה 2015 - 1725 (נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי) בפעם הראשונה בסוף 2015.

2.8 מבחני רגישות

במבחני הרגישות המוצגים בסעיף 3.6 להלן, אומצו הגישות הבאות:

1. הרגישויות מתייחסות לכל העסקים הכלולים אלא אם צוין אחרת.
2. מבחני הרגישות מתייחסים לכל הנחה בנפרד, ללא מדידה של השפעות מצטברות או מתקזזות או שינויים נגזרים על גורמים אחרים וכדומה.

3. הרגישות בגין ערך העסקים החדשים מתייחסת לשינויים מסוף שנת 2015 ואילך, ולא לתקופה מעת המכירה ועד לסוף שנת 2015.
4. **תמותה של מבוטחים שאינם מקבלי קצבה** – מבחני הרגישות של שיעורי תמותה (כולל מוות מתאונה), לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי בגין אובדן כושר או סיעוד.
5. **תמותה של מקבלי קצבת זקנה** – מבחן רגישות של שיעורי תמותה למקבלי קצבאות זקנה בלבד, לא כולל תמותה של מקבלי קצבאות אחרים.
6. **תחלואה** – מבחן הרגישות כולל את כל התביעות שאינם מקרי מוות הכלולים בסעיף 4 קטן לעיל, כולל תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכו'. המבחן מתייחס לשכיחויות של מקרי תביעה ולא לתקופת תשלום התביעות בגין אי-כושר עבודה וסיעוד.
7. **ריבית** – תוצאת מבחן הרגישות כוללות את:
  - א. השפעת שינוי שיעור ריבית המשמש כריבית היוון והתשואה הצפויה מהשקעות נכסי החברה על ערך נוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP).
  - ב. השפעת שינוי שיעור הריבית על שווי נכסים נושאי ריבית שקלית או צמודה, המגבים את העסקים הכלולים.
8. **שיעור לקיחת קצבה** - השפעה אפשרית על פוליסות עם מקדם קצבה באם שיעור המבוטחים שבוחרים לקחת קצבה יעלה ב-10%.

2.9 סקירת דוח הערך הגלום

דוח הערך הגלום ליום 31.12.2015 וערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ומבחני הרגישות ביחס אליהם נסקר על ידי רו"ח קוסט פורר גבאי את קסירר (Ernst and Young). דוח הסוקר החיצוני מצורף בנספח א' לדוח זה.

3. תוצאות (במיליוני ₪)

טבלה 3.1 ערך גלום נכון ל 31/12/2015

מיליוני ₪	EV בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות
הון עצמי מותאם (ראה סעיף 3.3 להלן)	1,048
ערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס	3,237
בניכוי עלות הון נדרש	(58)
ערך גלום	4,227

טבלה 3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2015

מיליוני ₪	VNB בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות
ערך עסקים חדשים לפני עלות הון נדרש	295
עלות הון נדרש בגין עסקים חדשים	(6)
סה"כ ערך עסקים חדשים	289

טבלה 3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים

במיליוני ₪	
1,475	הון עצמי (מאזן החברה)
167	שיערוך נכסים החופפים לעסקים הכלולים והמוצגים בדוחות הכספיים לפי עלות לשווי הוגן בניכוי מס
(895)	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC למאזן)
301	בתוספת מס בגין DAC
0	בניכוי שווי תיקי ביטוח שנרכשו ומוניטין בגינם, הכלול בהון עצמי, נטו ממס.
1,048	הון עצמי מתואם בגין העסקים הכלולים

טבלה 3.4 - עסקי ביטוח

ערך גלום	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
4,049	2,868	1,181		ערך גלום ליום 31.12.2014
61	61	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2014
4,110	2,929	1,181		ערך גלום מותאם ליום 31.12.2014
				רווח תפעולי מהתיק בתוקף ליום 31.12.2014
-118	-50	-68	2.7.2	שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
103	94	9	2.7.3	גידול ריאלי צפוי בהון מותאם ובשווי התיק בתוקף
-	-195	195	2.7.3	רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב- 2015
-109	-65	-44	2.7.4	השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2015 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
-124	-216	92		סה"כ
289	445	-156	2.7.5	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.6	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
165	229	-64		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.7	רווח מפריטים מיוחדים
-33	-26	-7	2.7.8	השפעת אינפלציה במהלך 2015
73	47	26	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2015 ומשינויים להנחות כלכליות
205	250	-45		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום
-	-	-		רווח מעסקי פנסיה
-31	-	-31	2.7.10	רווח מעסקים לא-כלולים
174	250	-76		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום – כולל כל עסקי החברה
-57	-	-57	2.7.11	הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים)
117	-	-		סה"כ שינוי ב- EV
4,227	3,179	1,048	0	ערך גלום ליום 31.12.2015

**טבלה 3.5 פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין
הרווח הנקי של החברה לשנת 2015**

45	רווח נקי
-59	פריטים שהועברו דרך קרן הון
-14	רווח כולל (לאחר מס)
-65	שינוי ב- DAC לפני מס
17	מס בגין השינוי ב- DAC
-14	שינוי שיערוך נכסים בשווי הוגן בניכוי מס
-76	רווח כולל מותאם לבסיס של ערך גלום
-57	תנועות הון
-133	סה"כ שינוי בהון העצמי המותאם

טבלה 3.6 ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

ב- %	שינוי בערך עסקים חדשים במיליוני ₪	ב- %	שינוי בערך גלום במיליוני ₪	ראה סעיף	
	289		4,227		התוצאה בסיסית
9.3%	27	-0.1%	-3	2.8.7	הפחתה של 0.5% בריבית חסרת סיכון
-6.6%	-19	-4.4%	-186		עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות
-19.7%	-57	-6.2%	-262		עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים על כל הפוליסות (בתוקף)
-4.2%	-12	-1.2%	-51		עליה של 10% בשיעורי הביטולים בפוליסות הוצאות רפואיות בלבד
0.0%	0	-0.7%	-31		עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים) של פוליסות המושפעות מחוזר הניוד בלבד
-5.9%	-17	-2.0%	-86	2.8.4	עליה של 10% בשיעור התמותה בגין מבוטחים לפני גיל הפרישה
-13.5%	-39	-6.4%	-272	2.8.6	עליה של 10% בשיעורי התחלואה
-0.3%	-1	-2.8%	-119	2.8.5	ירידה יחסית של 10% בשיעור התמותה למקבלי קצבאות זקנה
0.7%	2	-0.9%	-36	2.8.8	עליה של 10% בשיעור מקבלי קצבה

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

אברהם לוונגליק
אקטואר ראשי

מוטי רוזן
מנכ"ל

תל אביב, 30 במאי, 2016

30 במאי, 2016

לכבוד הדירקטוריון של
מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנדון : סקירת דוח הערך הגלום ליום 31.12.2015

א. לבקשתכם סקרנו את המידע, אשר הוכן על ידי מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן החברה), בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2015, ערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ניתוח התנועה בערך הגלום ומבחיני הרגישות ביחס אליהם, המתייחסים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח (להלן – "דוח הערך הגלום").

ב. סקירתנו כללה, בין היתר:

1. דיונים וביורורים עם הגורמים הרלוונטיים בחברה, ביצוע נהלים אנליטיים בהתייחס לתוצאות המוצגות בדוח הערך הגלום ובהתייחס למידע פיננסי וסטטיסטי אחר.

2. התאמה בין תוצאות החישוב ומידע פיננסי של החברה.

3. השוואה של ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, עם ניסיון העבר בחברה ומידע חיצוני רלוונטי.

4. בחינת ההתאמה של המתודולוגיה, ההנחות ודרך ההצגה, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, לחוזר המפקח על הביטוח מספר 11-1-2007 על נספחיו (להלן חוזר המפקח). חוזר המפקח אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח (להלן "הוועדה"), אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומח"ל.

ג. בהתבסס על סקירתנו, ובהסתמך על נתונים ומידע שסופקו על ידי החברה הרינו לציין כדלקמן:

1. המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום עומדות, מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח, בכפוף לאמור בסעיף ד(3) להלן.

2. אופן הגילוי בדוח הערך הגלום עומד מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח ובהוראות המפורטות ב- "פורמט גילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתאום עם המפקח על הביטוח. "פורמט גילוי" זה טרם פורסם על ידי המפקח על הביטוח כתוספת לחוזר המפקח.

3. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך כי ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות אשר הוצגו בפנינו במהלך הסקירה אינן סבירות בהתבסס על ניסיון החברה בעבר ובהווה וציפיות ההנהלה לגבי העתיד, בכפוף לאמור בסעיף ד(2) להלן.

4. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך שהערך הגלום בסך 4,227 מליון ש"ח, הערך של עסקים חדשים בסך 289 מליון ש"ח, מבחיני הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לא הוערכו כראוי על פי המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום ושהוצגו בפנינו במהלך הסקירה.

ד. אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים:

1. דוח הערך הגלום הוכן על בסיס הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלת החברה. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.
2. קיימת אי ודאות לגבי השלכות של הרפורמות בענפי החיסכון ארוך טווח. חישוב ערך הגלום אינו מתחשב בהשפעות האפשריות של רפורמות אלו, כמפורט בסעיף 1.5.2 לדוח הערך הגלום.
3. הערות, הבהרות וסייגים לגבי הטיפול בסיכונים המתוארים בסעיף 1.5.3 לדוח הערך הגלום.

בכבוד רב,

קוסט, פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון